

TARTU LINNA EELARVESTRAATEEGIA

AASTATEKS 2017-2020

Tartu 2016

Sisukord

Sissejuhatus.....	3
Majanduskeskkonna analüüs.....	4
Ülevaade 2015. a majandustulemustest	7
Eelarvestrateegia alused ja eesmärgid.....	9
Põhitegevuse tulud	15
Põhitegevuse kulud	19
Investeermistegevus.....	21
Finantseerimistegevus.....	24
Tartu linna arvestusüksuse finantsdistsipliini näitajad.....	25
Tundlikkusanalüüs ja riskistsenaarium	26
Kokkuvõte.....	27

Sissejuhatus

Tartu linna juhtimise lähtealuseks on pikaajalisi arengueesmäärke ja tegevussuundi kajastav arengustrateegia aastani 2030 ja linna arengukava aastani 2020. Arengukava oluliseks osaks on eelarvestrateegia, mis annab rahalised orientiirid linna võimalustest arengukavas kavandatud tegevuste realiseerimiseks. Eelarvestrateegia koostatakse arengukavas sätestatud eesmärkide saavutamiseks. Eelarvestrateegia koostamise eesmärk on tagada eelarvepoliitika jätkusuutlikkus ning valdkondlike arengute suunamise tulemuslikkus. Eelarvestrateegia viib kooskõlla Tartu valdkonnaspetsiifilised vajadused ja prognoosidest tulenevad rahalised võimalused.

Tartu linn on eelarveprognoose koostanud alates 2006. a. 2010. a jõustus kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus (edaspidi KOFS), millega kehtestati eelarvestrateegia koostamise kohustus kõigile kohalikele omavalitsustele.

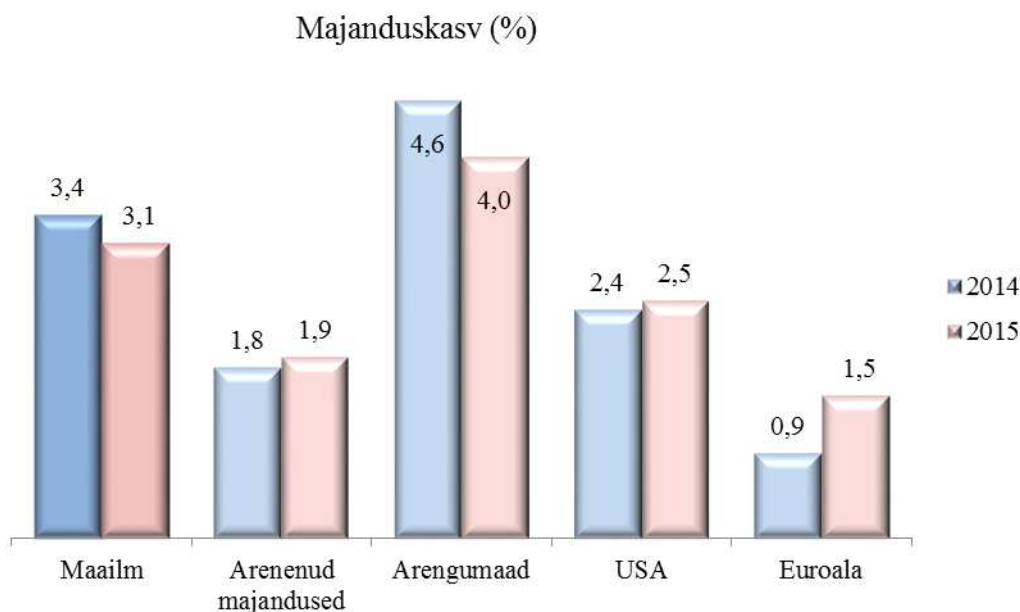
Käesolev eelarvestrateegia on koostatud KOFS § 20 ja kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse (edaspidi KOKS) § 37² alusel. Eelarvestrateegia koostatakse arengukavas sätestatud eesmärkide saavutamiseks, et planeerida kavandatavate tegevuste finantseerimist. Eelarvestrateegias esitatakse kohaliku omavalitsuse üksuse majandusliku olukorra analüüs ja prognoos eelarvestrateegia perioodiks, samuti eelarvestrateegia vastuvõtmisele eelnenud aasta tegelikud, jooksvaks aastaks kavandatud ja eelarvestrateegia perioodiks prognoositavad põhitegevuse tulud, eeldatavad põhitegevuse kulud, olulisemad tegevused investeerimistegevuse eelarveosas, investeringute kogumaksumuse prognoos ja võimalikud finantseerimisallikad, eeldatav finantseerimistegevuse maht ning likviidsete varade muutus. Lisaks kohaliku omavalitsuse üksuse enda andmestikule peab eelarvestrateegia seaduse kohaselt andma ülevaate ka temast sõltuvate üksuste majandusolukorrast. Finantsdistsipliini tagamise meetmetena tuleb eelarvestrateegias esitada nii kohaliku omavalitsuse üksuse kui kohaliku omavalitsuse üksuse arvestusüksuse põhitegevuse tulem ning netovõlakoorumus, mõlema puhul eelneva aasta tegelik, jooksvaks aastaks prognoositud ja eelarvestrateegia perioodiks prognoositavad näitajad. Eelarvestrateegia koostatakse vähemalt 4 eelseisvaks eelarveaastaks, mida igal aastal tulenevalt majanduskeskkonnas toimuvatest muutustest korrigeeritakse. Käesolev eelarvestrateegia on aluseks järgmise aasta eelarve koostamisel.

Eelarvestrateegia on koostatud vastavalt tunnustatud fiskaalpoliitika põhimõtetele juhindudes Euroopa kohaliku omavalitsuse harta põhimõtetest, kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse sätetest ning OECD nõuannetest Eestile. Olulisemad üldist majanduskeskkonda puudutavad eeldused põhinevad Maailmapanga, IMFi, *Consensus Economicsi*, OECD, Euroopa Komisjoni, EV Rahandusministeeriumi ja Eesti Panga prognoosidel.

Majanduskeskkonna analüüs

Maailmamajanduse ülevaade

Maailmamajandus kasvas 2015. a esialgsete hinnangute kohaselt 3,1% ehk kolme protsendipunkti võrra vähem kui eelnenud aastal. Arenenud majanduste kasvutempo oli 1,9% ning arengumaadel 4,0%. Kasvu veavad madalad naftahinnad ning intressimäärad. Kasvu pidurdavad nõrk kaubandus- ja investeerimisaktiivsus, madal inflatsioon ning aeglane palgataseme tõus.

Allikas: IMF World Economic Outlook, 2016.

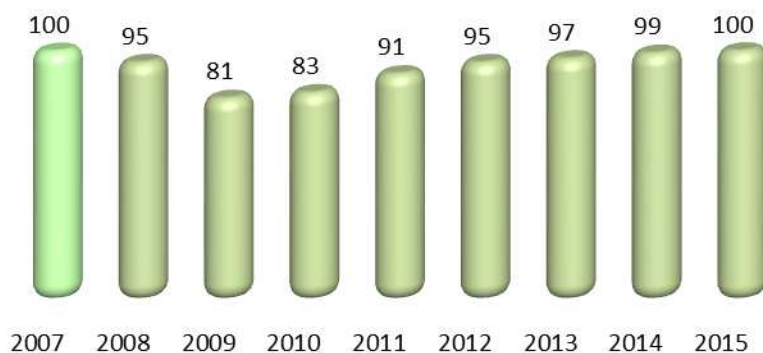
Euroala kasv pöördus 2014. a tõusule eelkõige tänu Saksamaa kasvu tugevnemisele ning Hispaania majanduskasvu pöördumisele positiivseks. 2015. a kasv kiirenes, kuid püsib endiselt madal. Lähitulevikus on vajalikud nii kasvu soodustavad monetaar- kui fiskaalpoliitika. Viimastel aastatel on aga euroala eelarvepoliitika olnud majanduskasvu pidurdav (*contractionary*).

Eesti majanduskeskkonna ülevaade

Eesti kui väikese avatud majandusega riigi jaoks on meie peamiste kaubanduspartnerite majanduskasv eriti oluline. Väike siseturg üksi ei suuda kasvu vedada. Seetõttu on Eesti jaoks oluline, et Euroopas tehtavad majanduspoliitilised otsused oleksid õnnestunud.

Kuni 2008. a majanduskriisini kasvas Eesti majandus kiiresti, kuid kriisi mõjul tabas majandust järsk langus. Alates 2010. a on majandus uuesti küll kasvanud, kuid ebahühtlaselt. 2015. a majanduse reaalkasv oli hinnanguliselt vaid umbes 1% (2014. a 2,9%). Kasvu pidurdas Venemaa nõudluse vähenemine ning põlevkiviõlisektori konkurentsivõime vähenemine langeda rahvusvahelise naftahinna tõttu. Eratarbimine oli tugev olles toetatud kiirest palgakasvust ning tulumaksudärbetest. Investeerimisaktiivsus langes tugevalt varasematel aastatel lõppenud mitme olulise energiasektori investeerimisprojekti tõttu. 2016. a prognoositakse 2,0-2,5% SKP reaalkasvu. 2015. a saavutas Eesti reaalne SKP elaniku kohta kriisieelse taseme.

Eesti reaalse SKP muutuse võrdlus elaniku kohta (% baasaastast)

Allikas: Statistikaamet, Euroopa Komisjon „European Economic Forecast“

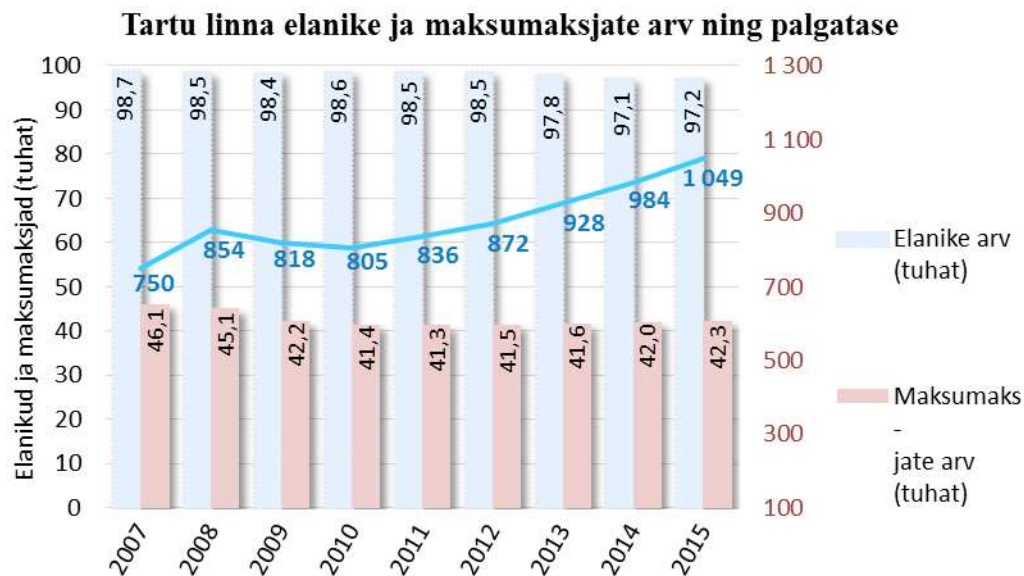
Erinevalt paljudest teistest riikidest suutis Eesti tänu eelarvekärbetele vältida majanduskriisiga kaasnevat võlakooormuse kiiret kasvu. Kärpimispoliitika võimendas aga muid probleeme – tööpuudus kasvas kriisi algusaastatel kiiresti ning majanduslangus oli tugev. OECD *Economic Outlook* (juuni 2015) soovitab Eestil kõrge struktuurse ülejäägi asemel finantseerida keskpika perspektiiviga prioriteete nagu haridus ning infrastruktuurikulutused.

Kasinuspoliitika raskendas kohalike omavalitsuste olukorda, kuna vähenesid keskvalitsuselt otseselt saadavad toetused ning ka kohalikele omavalitsustele laekuv osa füüsiliste isikute deklareeritud tulult. See vähendas omavalitsuste niigi madala finantsautonoomia pea olematuks. Fiskaaltsentralismi vähendamine lähitulevikus on tasakaalustatud arengu saavutamiseks oluline. Kohalikele omavalitsustele suurema finantsautonoomia loomine toetab subsidiaarsusprintsipi ning aitab tagada Euroopa kohaliku omavalitsuse harta põhimõtete saavutamist.

Tartu majanduslik areng

Tartu asub sotsiaalmajanduslikus ruumis, kus ühele poole jäävad Põhjamaad, lõunasse Baltimaad ja itta Venemaa. Tartust on riigi idapiirini alla 100 kilomeetri, mis ühtlasi on Euroopa Liidu välispiir. Tartu on Eesti suuruselt teine linn ja Lõuna-Eesti keskus. Tartut peetakse sageli Eesti intellektuaalseks keskuseks tänu siin asuvale Eesti vanimale ja tunnustatuimale ülikoolile. Kuna Tartu Ülikool ja Tartu Ülikooli Kliinikum on linna suurimad tööandjad, on Tartus hõivatute hulgas olulisel määral professoreid, teadureid, arste ja teisi kõrgelt kvalifitseeritud spetsialiste, mistõttu on Tartus ka suur avaliku sektori osakaal. Olulisel kohal on ka tööstus, eelkõige toiduaine- ja joogitööstus (A. Le Coq). 21. sajandil on Tartusse asunud mitmed info- ja kommunikatsioonitehnoloogia ning muud kõrgtehnoloogia ettevõtted nagu Playtech Estonia, Nortal, ZeroTurnaround, Regio, Hanza Tarkon. Tartus asuvad mitmed olulised riigiasutused, sealhulgas Riigikohus ning Haridus- ja Teadusministeerium.

Tartu elanikkond moodustab Eesti rahvastiku koguarvust üle 7%. Rahvastikuregistri andmetel elas seisuga 1. jaanuar 2015. a Tartus 97 097 inimest ja seisuga 31. detsember 2015. a 97 153 inimest, ehk aastaga on elanike arv kasvanud 56 võrra. Rahvastiku koosseis on täpsemalt toodud arengukava põhiosas. Tartu on ülikoolilinn ning kuna paljud üliõpilased ei ole end Tartu elanikuks registreerinud, siis on linna tegelik rahvaarv rahvastikuregistris näidatust suurem. Maksumaksjate arv oli aasta algul 42 026 ja lõpus 42 271 ehk kasv 245 maksumaksja võrra. Keskmine sissetulek elaniku kohta oli 2015. a 1049 eurot kuus ületades Eesti keskmise sissetuleku 22 euro võrra.

Ülaltoodud joonisel on elanike ja maksumaksjate arv kuvatud vasakul teljel ning keskmine brutosissetulek paremal teljel. Tartu elanike arv on viimastel aastatel oluliselt vähenenud peamiselt inimeste lahkumise tõttu naaberomavalitsustesse ning Tallinna. 2015. a pöördus elanike arvu muutus kasvule. Maksumaksjate arv kasvas viiendat aastat järjest, kuna tööpuudus ja muud majanduskriisi negatiivsed mõjud on muutunud järjest väiksemaks ning mõju avaldas kindlasti ka 2014. a 1. juulist jõustunud töötamise registreerimise korra muudatus. Maksumaksjate arvu kasv on aga olnud väga aeglane ning 2015. a näitaja jääb ligi 3800 maksumaksja võrra kriisieelsele tipule alla.

Tuleviku seisukohalt on oluline, et vastavalt Konsultatsiooni- ja koolituskeskus Geomedia ning Tartu Ülikooli ökoloogia ja maateaduse instituudi koostatud rahvastikuprognosile on viimase 25 a jooksul toimunud ulatusliku väljarände tõttu oluliselt muutunud Tartu rändetagamaa vanuskoosseis ja seeläbi ka edasine väljarändepotentsiaal. Laste arv Jõgeva, Viljandi, Valga, Võru ja Põlva maakonnas on tugevalt langenud. Seetõttu jäävad Tartu-suunalised rändevood tulevikus senisest väiksemaks ning sisseränne mujalt Lõuna-Eestist ei pruugi rahvastiku tasakaalustajana toimida.

Rahvastikuprobleeme teravdab viimastel aastatel tavaks olev valglinnastumine ehk Tartu elanike kolimine naaberomavalitsustesse. Valglinnastumine koos majanduskriisi ning subsidiaarsuspõhimõtet eirava keskvalitsuse kõrge fiskaaltsentralismiga ongi olnud viimastel aastatel linna arengu põhilisteks takistajateks. Siinkohal nimetatud probleeme lähemalt ei uurita. Põhjalikum analüüs on leitav Tartu linna 2016-2019. a eelarvestrateegiast.

Majanduskriisi tõttu langes linna omafinantseerimisvõimekus, mis on praeguseks kasvule pöördunud. Viiendik kuludest on suunatud investeringuteks, mis viitab arengusse panustamisele. Paljud suured investeringuprojektid on teostatud välisrahastajate toel näidates linna edukust välisrahastuse kaasamisel.

Tartu linna eelarve tulem on viimastel aastatel olnud negatiivne. 2015. a moodustas 5,7 mln euro suurune defitsiit eelarve mahust 4%. Ka prognoosiperioodiks on kavandatud keskmiselt 4% defitsiit. 2016. a lõpuks on linnal 58,7 mln eurot laenukohustusi, mis moodustavad põhitegevuse tuludest 47%.

Ülevaade 2015. a majandustulemustest

Tartu LV konsolideerimisgrupp koosneb linna 13 (alates 2016. a 14) ametiasutusest ja 67 hallatavast asutusest (mis moodustavad Tartu linna kui kohaliku omavalitsuse üksuse) ning linna valitseva mõju all olevast 6 äriühingust ja 8 (lisaks kajastatakse SA Tartu Keskkonnahariduse Keskust alates 31.12.2015 linna valitseva mõju all oleva üksusena) sihtasutusest. Seejuures 5 äriühingut ei kuulu Tartu linna arvestusüksusesse. Olulisemad konsolideerimisgrupi finantsnäitajad on toodud järgnevas tabelis (tuh eurodes).

Tabel 1. Tartu linna konsolideerimisgrupi finantsnäitajad

	2015	2014
Bilansi näitajad aruandeaasta lõpul		
Varad	319 982	324 209
Kohustused	70 880	71 908
Netovara	249 102	252 301
Tulemiaruaande näitajad		
Tegevustulud	141 542	137 458
s h tulud, millest on maha arvatud sihtfinantseerimine	94 535	88 595
Tegevuskulud	144 696	128 729
Tegevustulem	-3 154	8 729
s h põhitegevuse tulem	15 872	13 922
Finantstulud ja -kulud, k a ettevõtja tulumaks	-218	-1 260
Aruandeaasta tulem	-3 372	7 469
Muud näitajad aruandeaasta lõpul		
Likviidsus ¹	0,50	0,48
Lühiajaline maksevõime ²	1,00	1,01
Kohustuste osakaal varadest	22,2%	22,2%
Laenukohustuste osakaal varadest	18%	17%
Piirmäärade täitmine		
Netovõlakoorumus ³		42 990
Konsolideerimata näitajad		
põhitegevuse tulem ⁴	9 516	8 753
netovõlakoorumus ³	51 084	45 821

¹ Likviidsus = raha ja selle ekvivalendid / lühiajalised kohustused

² Lühiajaline maksevõime = käibevara / lühiajalised kohustused

³ Alates 2012. a arvestatakse KOFS § 34 lg 1 alusel netovõlakoorumus, s.o kohustuste ja likviidsete varade vahe

⁴ Alates 2012. a arvestatakse KOFS § 33 lg 1 alusel põhitegevuse tulem.

Bilansi maht on viimastel aastatel pidevalt kasvanud 2 -3% aastas, 2013-2014 aastatel rohkem valdavalt seoses Tartu idapoolse ringtee ehitusega kaasnenud põhivara suurenemisega. 2015. a bilansi maht vähenes 4 mln euro ehk 1% võrra valdavalt käibevara vähenemise arvel nii rahajäägi kui nõuete ja ettemaksete vähenemise arvel ning olulist suurenemist ei toimunud ka põhivara osas.

Tegevustulud on eelnenud aastast 4 mln euro ehk 3% võrra suuremad valdavalt maksutulude kasvu arvel. Maksutulud kasvasid 4 mln eurot ehk 7% valdavalt tulumaksu arvel seoses töötajate keskmise töötasu tõusu ning maksumaksjate arvu mõningase suurenemisega. Tegevuskulude suure kasvu tõttu (kõige enam kasvasid toetused) olid 2015. a tegevustulem ning aruaande aasta tulem negatiivsed.

Likviidsus (kordaja) näitab võimet katta lühiajalisi kohustusi, likviidsus on hea, kui kordaja on >0,9 ja nõrk kui <0,3. Tartu linna näitaja asub nende piiride vahel. Lühiajaline maksevõime ehk lühiajaliste võlgnevuste kattekordaja näitab võimet katta lühiajalisi nõudeid käibevaraga ning annab

infot, kui palju on käibevara lühiajaliste kohustuste ühe rahaühiku kohta. Lühiajaline maksevõime on hea, kui suhtarv >1,6 ja nõrk kui <1,1. Tartu vastav näitaja on olnud viimastel aastatel nõrk, kuid on 2014-2015. a varasematest aastatest parem.

Linna valitseva mõju all olevate äriühingute ja sihtasutuste olulisemad finantsnäitajad on esitatud alljärgnevas tabelis.

Tabel 2. Tartu linna sõltuvate üksuste 2014-2015. a finantsnäitajad (tuhandetes eurodes)

Nimetus	Osa- luse %	Aru- ande aas- ta	Bilansi näitajad aasta lõpus			Tulemiaruaande näitajad			
			Varad	Kohus- tused	Netovara	Tegevus- tulud	Tegevus- kulud	Finants- tulud ja kulud	Tulem
Valitseva mõju all olevad äriühingud			87 772	34 723	53 049	15 471	-12 075	-12	3 384
AS Tartu Veevärk*	100	2015	83 427	33 791	49 636	10 782	-7 999	-16	2 767
		2014	80 152	33 283	46 869	9 944	-7 435	-94	2 415
OÜ Tartu Veekeskus*	100	2015	1 477	202	1 275	1 544	-1 392	1	153
		2014	1 295	173	1 122	1 491	-1 284	2	209
AS Tartu Turg*	100	2015	1 183	119	1 064	784	-663	-1	120
		2014	1 033	89	944	752	-633	-9	110
AS Tartu Elamuhalduse*	100	2015	596	450	146	812	-820	4	-4
		2014	641	491	150	742	-750	4	-4
OÜ Anne Saun	100	2015	966	64	902	809	-465	0	344
		2014	737	179	558	370	-241	0	129
OÜ Tartu Linna Polikliinik*	100	2015	123	97	26	740	-736	0	4
		2014	120	98	22	1 020	-1 070	0	-50
Valitseva ja olulise mõju all olevad sihtasutused			5 109	1 108	4 001	4 851	-4 666	3	188
SA Tartu Eluasemefond	100	2015	2 151	311	1 840	152	-130	0	22
		2014	2 149	330	1 819	142	-116	0	26
SA Tartu Loomemajanduskeskus	100	2015	752	80	672	472	-471	-2	-1
		2014	807	133	674	490	-460	-4	26
SA Tartu Kultuurkapital	100	2015	718	163	555	352	-355	3	0
		2014	710	155	555	321	-327	20	14
SA Tartu Vaimse Tervise Hooldekeskus	100	2015	419	136	283	1 193	-1 165	2	30
		2014	364	111	253	1 049	-1 042	1	8
SA Tähtvere Puhkepark	100	2015	462	140	322	318	-287	0	31
		2014	315	24	291	261	-269	0	-8
SA Tartu Sport	100	2015	212	72	140	1 336	-1 241	0	95
		2014	131	86	45	1 155	-1 176	0	-21
SA Tartumaa Turism	60	2015	83	6	77	236	-220	0	16
		2014	75	15	60	314	-307	0	7
SA Tartu Perekodu Käopesa	100	2015	119	91	28	792	-797	0	-5
		2014	121	88	33	755	-776	0	-21
SA Tartu Keskkonna- hariduse Keskus	100	2015	193	109	84	0	0	0	0
Linna valitseva mõju all olevad üksused kokku		2015	92 881	35 831	57 050	20 322	-16 741	-9	3 572
		2014	88 650	35 255	53 395	18 806	-15 886	-80	2 840

*Ei kuulu Tartu linna arvestusüksusesse KOFSi § 2 tähenduses.

Eelarvestrateegia alused ja eesmärgid

Eelarvestrateegia aluseks on järgmised eeldused:

- SKP reaalkasv on käesoleval aastal 2% ja 2017-2020 umbes 3% aastas;
- Tarbija hinnaindeks (THI) on ligi 3%;
- Maksumaksjate arv püsib stabiilne järgides Eesti keskmist trendi;
- Keskmise palga nominaalkasv on 2016-2020. a vastavalt 4,1%, 5,9%, 6,3%, 6,0% ja 5,7%;
- Residendist füüsiliste isikute makstud tulumaksust laekub maksumaksja elukohajärgsele kohaliku omavalitsuse üksusele 11,6%;
- Maamaksumäär püsib Tartus 1% maa maksustamishinnast;
- Uusi kohalikke makse vaadeldaval perioodil ei kehtestata;
- Euroopa Liidu struktuuri- ja investeerimisfondidest saab Eesti 2014-2020 perioodil 4,4 miljardit eurot. Tartule laekuvad toetused saavad olema ligikaudu 2007-2013 perioodi mahus;
- Euroala liidrid ei muuda oluliselt praegust majanduspoliitilist kurssi;
- Ükski euroala riik ei lahku finantsprobleemide tõttu valuutapiirkonnast.

Üldised eesmärgid

Perioodi põhieesmärgiks on Tartu elukeskkonna jätkuv parandamine tagades erinevate linnaelu valdkondade tasakaalustatud ja jätkusuutliku arengu. Prioriteetideks on investeringud haridusse (eelkõige koolihoonete rekonstrueerimine või renoveerimine) ja elamumajandusse (eelkõige Tartu elanikkonna säilitamiseks ja valglinnastumisega kaasnevate probleemide ennetamiseks) ning liiklemisvõimaluste parandamine. Lõuna-Eesti regionaalkeskusena on Tartul arvestatav intellektuaalne, majanduslik ja kultuuriline potentsiaal. Linna tegevus on suunatud selle potentsiaali rakendamisele ehk elluviimisele linna ja linlaste hüvanguks. Üldine Tartu linna visioon on sätestatud arengustrateegias „Tartu 2030“.

Nagu eelnevalt Tartu linna majandusliku arengu juures kirjeldatud, on üheks olulisemaks takistuseks muutumas elanike arvu langus (ja ka vananemine). Linn tegeleb aktiivselt elanike arvu vähenemise pidurdamisega, püüdes luua tingimusi elanike arvu kasvule pöördumiseks. Tartu atraktiivsemaks muutmiseks kavandatakse turundustegevuse ümberkorraldamist: loodud on turundusjuhi ametikoht ülesandega korraldada erinevate asutuste koostööd ja ühisturundust. Pidevalt prioriteediks olev lasteaiakohtade tagamine (2017. a valmivad Pepleri lasteaiad ja Kesklinna Lastekeskus) aitab samuti noortel peredel elukoha valikul Tartu kasuks otsustada.

Lõuna-Eesti elanikkond, mis on nõ Tartu rändetagalaks, väheneb. Seega tuleb Tartul leida võimalusi läbi olemasolevate elanike hõivatus tagamise ning noorte ligimeelitamise. Seetõttu on lähituleviku suunaks uute töökohtade loomine ning koostöö haridusasutustega motiveerimaks andekaid noori Tartusse õppima ja tööle tulema ning siia ka jääma. Eriti oluline on luua töökohti majandusharudes, millega on seotud uute tehnoloogiate kasutuselevõtt ja teadussaavutuste rakendamine. Tartus registreeritud ettevõtetes töötab üle poole Eesti teadus- ja arendustegevuse teenuste haru töötajatest ja nad annavad üle poole vastava haru käibest Eestis. Tartusse on loodud ettevõtluse demokeskus SPARK, kus lisaks ettevõtluse tutvustamisele tartlastele ja külalistele on ka kõikidel kooliõpilastel võimalus teha esimene tutvus ettevõtlusega. Koostöös ülikoolidega ja Tallinna linnaga on Eestisse rajamisel kosmoseinkubaator, kuhu ka Tartu on valmis panustama. Töökohtade loomisele aitab linn aktiivselt kaasa ka tööstusparkides maa müügi ja hoonestusõiguse seadmisega.

Lisaks huvitavate ja tasuvate töökohtade loomisele on eesmärgiks ka taskukohase elamufondi võimaldamine. Sobiva elamufondi olemasolu on liigse valglinnastumise vältimiseks kriitilise tähtsusega. Tuleb vältida olukorda, kus maksumaksjad ja ettevõtted siirduvad *de jure* linna administratiivpiirist väljapoole (jäädes samal ajal *de facto* Tartusse, st töötades ja veetes vaba aega

igapäevaselt siin) vähendades niiviisi keskuslinna tulusid ja seeläbi avalike hüvede pakkumise võimekust. Strateegiapäeva „Tartu 100 000“ tulemuste kohaselt on oluline suurendada inimeste teadlikkust asjaolust, et ka üürikorterit saab elukohana registreerida; samuti tudengite motiveerimine oma elukohaks registreerima tegelik elukoht jms.

Vastavalt arengustrateegiale „Tartu 2030“ on linnaruumi arendamises prioriteediks kesklinna elanike arvu kasv, väikeettevõtluse laienemine ning linnaruumi aktiivne kasutamine eri sihtrühmadele sündmuste korraldamiseks. Seejuures tuleb arvestada asumite miljööväärtusega: Tartus on 13 miljööala, lisaks arheoloogiline miljööpiirkond ja riikliku kaitse all olev vanalinna muinsuskaitseala. Neid eesmärke toetavad Tartu kesklinna planeering ja üldplaneering. Eesmärgiks on seatud linnavalitsuse, kõrgkoolide ja kinnisvara arendajate koostöös noortele, õppejõududele ja teaduritele ühise üüripinnapoliitika kujundamine.

Kuna Tartu on *heade mõtete linn* ning võib-olla kogu Eesti vaimupealinn, on siin alati eriliselt tähtsustatud haridust. Läbi aegade on Tartusse tulnud haridust omandama. Tartu õppe- ja teadusasutused pakuvad laialdasi võimalusi eneseharimiseks ja professionaalseks täiend- ja ümberõppeks. Tartu linn kavandab kõigi linna koolide renoveerimist aastaks 2028. Esialgse plaani kohaselt panustab linn nimetatud eesmärgi täitmiseks ligi 81 miljonit eurot (sellest omaosalus 73 miljonit eurot). Eelarvestrateegias on kajastatud aastatel 2017-2020 koolidesse kavandatud investeeringud. Eesmärgiks on ka lasteaia- ja –hoiukohad kõigile soovijatele ning motiveerivad töötingimused õpetajatele, teadus- ja kultuuritöötajatele.

Üldised prioriteedid on põhjalikumalt ja detailsemalt esitatud linna arengukava põhiosas. Eelarvestrateegias on rõhuasetus eelkõige finantseesmärkidel.

Finantseesmärgid

Perioodi finantseesmärgid on järgmised:

- ✓ Põhitegevuse tulemi kasv;
- ✓ Investeeringute püsivalt kõrge osakaal kogukuludest;
- ✓ Arengukavas planeeritud eesmärkidest lähtuva investeerimistegevuse ellu viimiseks maksimaalses võimalikus mahus välisrahastuse kasutamine, tagades linnapoolse omafinantseerimise;
- ✓ Võlakooormuse hoidmine mõõdukal tasemel;
- ✓ Linna finantsvõimekus ei halvene.

Ülaltoodud näitajate abil saab ülevaate linna omafinantseerimisvõimekusest, arengusse orienteeritusest, olemasolevate laenukohustuste teenindamise ja uute võtmise vajadustest ning võimalustest. Finantseesmärkide seadmisel on oluline nende kooskõla reaalse ümbritseva majanduskeskkonnaga. Maailmamajandus on olnud majanduskriisis, mis on rängim pärast Suurt Depressiooni. Kriisi tõttu on vähenenud linna tulubaas ning seetõttu ka investeeringud. Investeerimisvajadus on seega üha kasvanud, kusjuures eriti selge on koolihoonete korda tegemise vajadus. Käesolevas eelarvestrateegias on püütud leida lähenemine, mis kõige paremini vastab reaalsele Tartu linna vajadustele.

Eelarvestrateegia perioodi finantsnäitajate analüüs

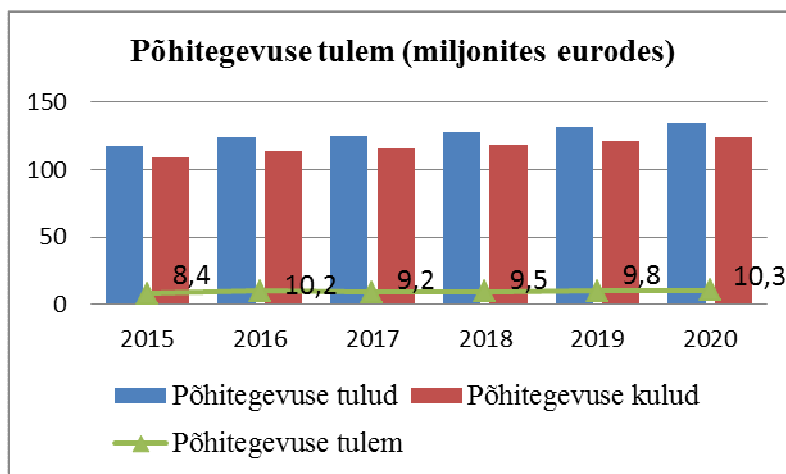
Alljärgnevalt analüüsitakse lähemalt üldnimetatud linna finantseesmäärke lähtudes konkreetsetest eelarvestrateegiasse kavandatavatest summadest.

- ✓ Põhitegevuse tulemi kasv

Põhitegevuse tulemi on põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe. Vastavalt KOFSi § 1g 2 ei tohi põhitegevuse tulemi väärtus aruandeaasta lõpu seisuga olla väiksem kui null. § 33 1g 3 lubab

erandjuhuna põhitegevuse tulemi negatiivse väärtuse tingimisel, et eelnenud aasta põhitegevuse tulemi oli positiivne. Põhitegevuse tulemi on oluline finantsnäitaja. Kui põhitegevuse tulemi väärtus on negatiivne, siis see tähendab, et omavalitsus ei suuda katta jooksvate tulude arvelt jooksvaid kulusid. Sellisel juhul finantseeritakse näiteks tegevuskulusid põhivara müügi ja reserve arvelt. Ühekordsete tulude arvelt põhitegevuse kulude finantseerimine pikemal perioodil on riskantne ning nende tulude kehvema laekumise korral võib tekkida oht sattuda finantsraskustesse. Tartu linna põhitegevuse tulemi on olnud varem ning on planeeritud ka kogu eelarvestrateegia perioodi kindlalt positiivne. Eesmärgiks ei ole mitte ainult KOFSi sätetest tulenev positiivne põhitegevuse tulemi, vaid täiendavalt ka selle tulemi kasv.

Põhitegevuse tulemi prognoositava perioodi jooksul kasvab tõustes 17,7 miljoni euron. Seega kasvavad põhitegevuse tulud kiiremini kui põhitegevuse kulud. Tulude kasvu panustab põhilise osa füüsilise isiku tulumaksu laekumise kasv. Põhitegevuse kulud on prognoositud THI alusel. Tööjõukulude kasv on kavandatud seega madalam prognoositavast Eesti keskmisest palgakasvust.

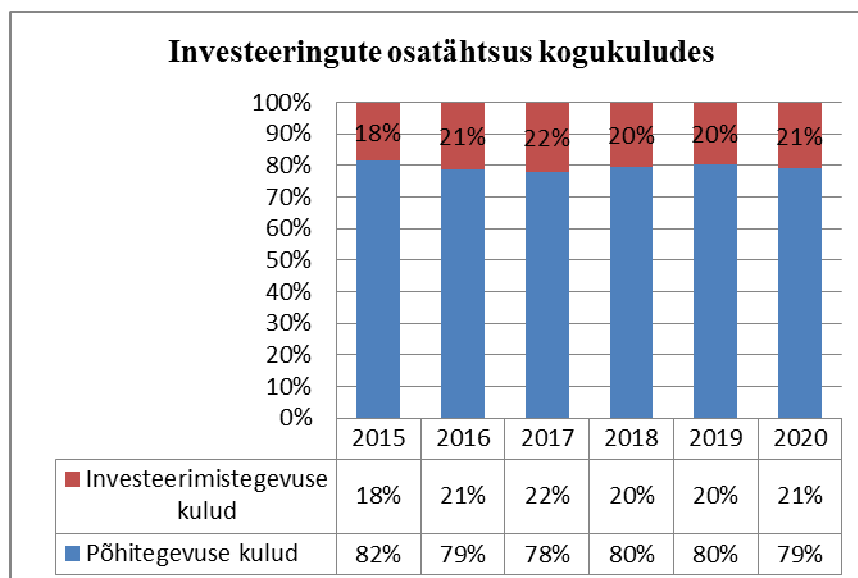

Põhitegevuse tulemi kasv võimaldab suunata enam vahendeid investeeringuteks. See aitab kaasa järgmise finantseesmärgi saavutamisele.

- ✓ Investeeringute püsivalt kõrge osakaal kogukuludest

Tartlaste elukeskkonna jätkuvaks parandamiseks ning arengukavas sätestatud eesmärkide täitmiseks soovib linn hoida investeeringute kõrget osakaalu kogukuludest. Tartu Linnavalitsuse linnavarade ja linnamajanduse osakond on koostanud põhjalikud analüüsid vajalikest investimisobjektidest.

Kogu prognoosiperioodi moodustavad investeeringud ligi viiendiku kogukuludest.

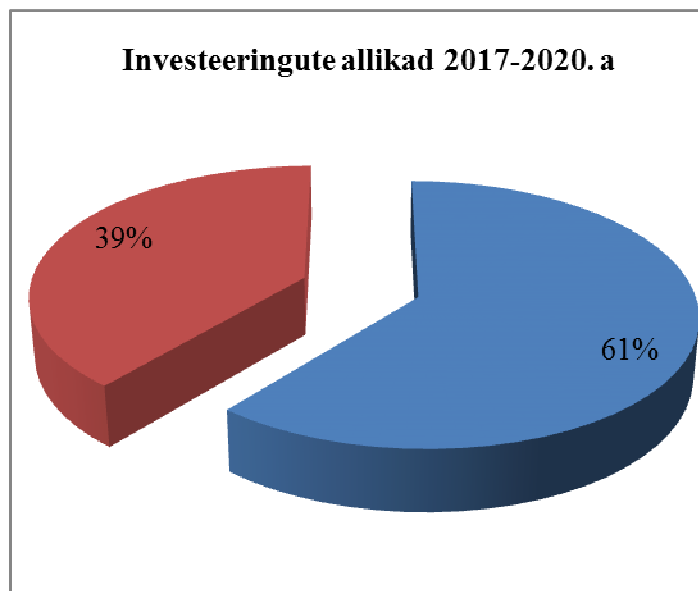

20% investeeringute osakaaluna on hea näitaja, paljudes OECD riikide omavalitsustes on see suhtarv madalam ning vahel tunduvat madalam. Sellegipoolest ei võimalda eelarve katet kõigile investeeringuvajadustele. Eelarvestrateegia prioriteetideks investimisegevuses on

haridusasutused, linna teed ja tänavad ning elamumajandus. Täpsem ülevaade linnavalitsuse poolt prioriteediks seatud objektidest on esitatud eelarvestrateegia lisas.

✓ Edukas välisrahastuse kaasamine

Jätkuvalt on prioriteediks välisrahastuse kaasamine eelkõige Euroopa Liidu struktuurifondide toetuste näol. Kuna Eesti omavalitsuste finantssuutlikkus on kõrge fiskaalse tsentraliseerituse tõttu madal, ei ole vaid omavahenditest võimalik elukeskkonna tõstmiseks vajalikke ning arengukavas planeeritud investeeringuid ellu viia. Püüdes samal ajal kahte vastandlikku eesmärki – vajalike investeeringute maksimeerimist ning võlakohustuste püsivust soovitud piires – püüab Tartu linn teostada suuremaid projekte läbi struktuurifondide toetuste tagades vajaliku linnapoolse omafinantseeringu.

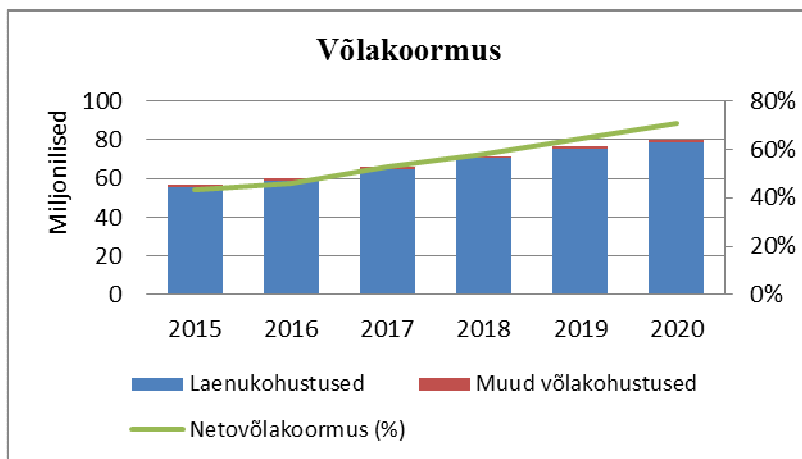
Ülemiselt graafikult on näha, et keskmiselt ligi 40% investeeringutest on eelarvestrateegia perioodi jooksul kavas teostada läbi toetuste. Täpne toetuste summa sõltub konkreetsete projektide ajastusest.

✓ Võlakoormuse hoidmine mõõdukal tasemel

Analüüsid ei kasutata siin mitte lihtsalt laenukohustuste kogusummat, vaid nn netovõlakoormust nagu selle defineerib KOFS. Netovõlakoormus on võlakohustuste suuruse ja likviidsete varade kogusumma vahe. Võlakoormuse arvestamisel on lähtutud netoarvestuse põhimõttest, et suuremas summas likviidsete vahendite olemasolul saaks omavalitsusüksustele võimaldada suuremas summas kohustuste võtmist. Netovõlakoormuse arvestus tagab adekvaatsema pildi tegelikust finantsseisust, sest mõõtmise hetkel arvestatakse sellega, kas kohustuste, mille täitmise tähtaeg saabub näiteks paar päeva hiljem, tasumiseks on omavalitsusüksusel vahendid kassas või hoiustel olemas. Lisaks võimaldab likviidsete vahendite arvesse võtmine tagada, et kriitilise piiri lähedal omavalitsusüksused ei kuluta laekunud raha koheselt ära, vaid piirangutest kinnipidamiseks jälgivad kulude tegemist, kassas ja hoiustel olevat raha hulka ning võlakohustuste seisu.

Vastavalt KOFSi § 34 võib netovõlakoormus aruandeaasta lõpul ulatuda lõppenud aruandeaasta põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kuuekordse vaheni, kuid ei tohi ületada sama aruandeaasta põhitegevuse tulude kogusummat. Kui põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kuuekordne vahe on väiksem kui 60 protsenti vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest, võib netovõlakoormus ulatuda kuni 60 protsendini vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest. Lisaks kehtivad 2013-2016. a kohta täiendavad reeglid. Kui kohaliku omavalitsuse üksuse või tema arvestusüksuse netovõlakoormus on aruande alguse seisuga üle 60% põhitegevuse tuludest, ei tohi kuni 2016. a lõpuni netovõlakoormust suurendada (KOFS § 59 lg 71). Kui kohaliku omavalitsuse üksuse või tema arvestusüksuse netovõlakoormus on aruandeaasta alguse seisuga väiksem kui 60% põhitegevuse tuludest, ei tohi kuni 2016. a lõpuni võlakohustuste võtmisega seda määra ületada (KOFS § 59 lg 72).

Tartu linna laenukohustused eelarvestrateegia perioodil kasvavad, kuna linn kavatseb laenata keskmiselt üle 5 miljoni euro aastas vajalike investeeringute teostamiseks. Kuna laenukohustused kasvavad kiiremini kui põhitegevuse tulud, siis tõuseb ka netovõlakoormuse protsent. Tartu püsib siiski kindlalt KOFsis lubatud 60% piires.

Võlakoormuse analüüsimisel on oluline arvestada ümbritseva majanduskeskkonnaga. Majanduskriisiga kaasneb alati võlakoormuse ja tulude suhte kasv (netovõlakoormuse protsendi kasv) viimaste languse tõttu. Paljude euroala riikide võlakoormus kasvas majanduskriisi mõjul üle Maastrichti kriteeriumiga sätestatud lubatud maksimaalse 60%. Tartu linna netovõlakoormus on käesoleval hetkel madalam kui kõigi Eesti kohalike omavalitsuste kõikide laenukohustuste suhe põhitegevuse tuludesse.

✓ Linna finantsvõimekus ei halvene

Tagamaks, et avalike hüviste pakkumise kasv ei hakkaks vähendada linna finantsvõimekust, võtab linn laenu ainult Euroopa Liidu struktuurifondide rahastatavate investeeringute omafinantseeringu katmiseks (lisaks juba olemasolevate laenukohustuste refinantseerimine). Kuna koos laenukohustuste kasvuga suurenevad seetõttu ka linna varad, tagab see tasakaalu bilansi aktiva ja passiva poole vahel. Tartu linnas on palju investeerimist ootavaid objekte ning samal ajal on laenuintressid käesoleval hetkel ajalooliselt madalal tasemel. Seega võib eeldada, et investeeringutega loodav sotsiaalne lisandväärtus ületab laenuintresside kulusid.

Ülalkirjeldatud põhitegevuse tulemi kasv näitab, et linna omafinantseerimisvõimekus vaadeldaval perioodil paraneb – üha rohkem jääb põhitegevusest vahendeid investeerimiseks ning olemasolevate kohustuste tasumiseks. Põhitegevuse tulude ja kulude suhe, mis 2014. a oli 1,08, tõuseb perioodi lõpuks 1,14ni. Ülalkirjeldatud võlakoormuse analüüs näitas, et netovõlakoormus on madalam kui Eesti omavalitsuste kogu netovõlakoormus ja madalam kui euroala võlakoormus (võlakohustuste suhe sisemajanduse kogutoodangusse) ning püsib kogu vaadeldava perioodi kindlalt KOFsis lubatud piires ning. Näitaja püsimine lubatud piires ei näita aga veel otseselt, et selle kasvuga ei kaasneks finantsvõimekuse halvenemist. Alljärgnevalt analüüsimegi, kas võlakoormuse kasv, mis käesolevas eelarvestrateegias on planeeritud laenukohustuste kasvuna üle 5 miljoni euro aastas, ei halvenda linna finantsvõimekust.

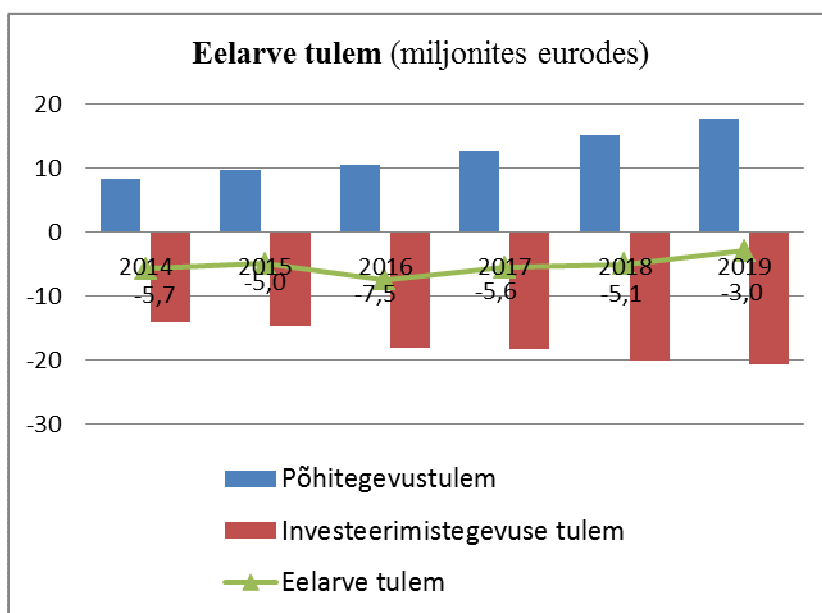
Laenukohustuste planeeritav aastane kasv toob praeguste laenuintresside korral kaasa täiendavalt ligi 30 tuhat eurot intressikuluseid. See on 0,02% linna eelarve mahust. See tuleneb rekordmadalatest intressimääradest ning tegelikkuses kujuneb lisanduv intressikulu mõnevõrra suuremaks. Aastased intressimaksud kokku moodustavad alla 1% eelarvest. Võrdluseks moodustavad näiteks USA föderaalvalitsuse netointressimaksud 6% eelarvest. Teine võimalus on analüüsida intresside asemel võlataset. Tuntuim kaasaegne võlakoormuse mõju kasvupotentsiaalile analüüsiv uurimus on Kenneth Rogoffi ja Carmen Reinharti „*Growth in a Time of Debt*“. Nad leidsid, et kui välisvõlg ületab 90% SKPst, väheneb kasv oluliselt. Kuigi praeguseks nimetatud uurimuse tulemusi enam usaldusväärseks ei peeta (kuigi mõlemad autorid on tuntud majandusteadlased, oli nende uurimuses otseseid vigu ning kaheldavaid otsuseid andmete selekteerimisel ja kaalumisel), oli see stiimuliks

samalaadseteks analüüsideks. Üldiselt ei ole leitud, et näiteks 60% (Maastrichti kriteerium) või isegi 90% võlakooormus omaks majanduskasvule olulist negatiivset mõju. Näiteks Jaapani võlakooormus on aastaid üle 200%, kuid intressitase on ajalooliselt madalal, mis näitab, et turud ei pea Jaapani kõrget võlakooormust kuidagi halvaks. Eelneva põhjal võib järeldada, et käesolevas eelarvestrateegias planeeritud laenukohustuste kasv ei ole vastuolus linna finantsvõimekuse mitte halvenemise eesmärgiga. Netovõlakooormus on kontrolli all ning intressikulude osatähtsus kogueelarves on väike.

✓ Struktuurne eelarve tasakaal

Vastavalt majandusteooria peavoolu suunale, on eesmärgiks eelarve struktuurne tasakaal. See tähendab, et pärast majandustsükli mõju elimineerimist, peaksid tulud ja kulud võrduma. See eeldab „headel aegadel“ ülejäägis eelarvet võimaldamaks „keerulistel aegadel“ defitsiitset kulutamist. Struktuurselt tasakaalus eelarve toetab finantsilist jätkusuutlikkust paljudeks tulevasteks aastateks.

Kõrvaloleval graafikul on näha (graafikul näitab eelarve tulemit roheline joon), et eelarve tulemit on keskmiselt ligi 5 miljoni euro ulatuses negatiivne. Põhitegevuse tulemit positiivne väärtus on väiksem investeerimistegevuse tulemit negatiivsest väärtusest. Kavas on rohkelt investeerimist õppehoonetesse ning linna teedesse ja tänavatesse, mis kasvatab eelarve kulud tuludest suuremaks.

Sellise eelarvetulemit planeerimine on põhjendatud mitmel põhjusel. Esiteks on Tartus palju investeerimist vajavaid objekte. Seetõttu võib eeldada, et nende investeringutega kaasneb oluline tartlaste heaolu kasv. Samal ajal on laenuintresside tase madal. Kokkuvõtvalt peaks investeringute läbimõeldud valik tooma linna kulusid ületava sotsiaalse kasu.

Teiseks on investeringud haridusse ja infrastruktuuri kooskõlas OECD värske soovitusena Eestile. OECD *Economic Outlook* (juuni 2015) soovib Eestil kõrge struktuurse ülejäägi asemel finantseerida keskpika perspektiiviga prioriteete.

Kolmandaks õigustavad struktuurse tasakaalu nominaalsele eelistamist mitmed majandusteoreetilised kontseptsioonid. Märksõnadeks on: likviidsuslõks, *balance sheet recession*, säästmise paradoks, *crowding in* või vähemalt *crowding out*'i (väljakurnamise) puudumine, kõrge valitsussektori kulutuste multiplikaator. Siinkohal neid põhjalikumalt ei käsitleta. Pikem analüüs on leitav tuntud majandusteoreetilistest allikatest. Nimetatud teemasid on süvitsi käsitletud näiteks John Maynard Keynes, John Hicks, Joseph Stiglitz, Paul Krugman, Richard Koo jpt, lühiülevaate saab ka Tartu linna 2016-2019. a eelarvestrateegiast.

Põhitegevuse tulud

Põhitegevuse tulud on prognoositud makromajanduslike põhinäitajate alusel. Nende näitajate konkreetsed väärtused ning eeldused üldise majanduskeskkonna kohta põhinevad Maailmapanga, IMFi, OECD, Euroopa Komisjoni, EV Rahandusministeeriumi ja Eesti Panga prognoosidel ning on esitatud tabelis 3. Põhitegevuse tulude reaalsed prognoositavad väärtused on esitatud tabelis 4.

Tabel 3 Makromajanduslikud näitajad (%)

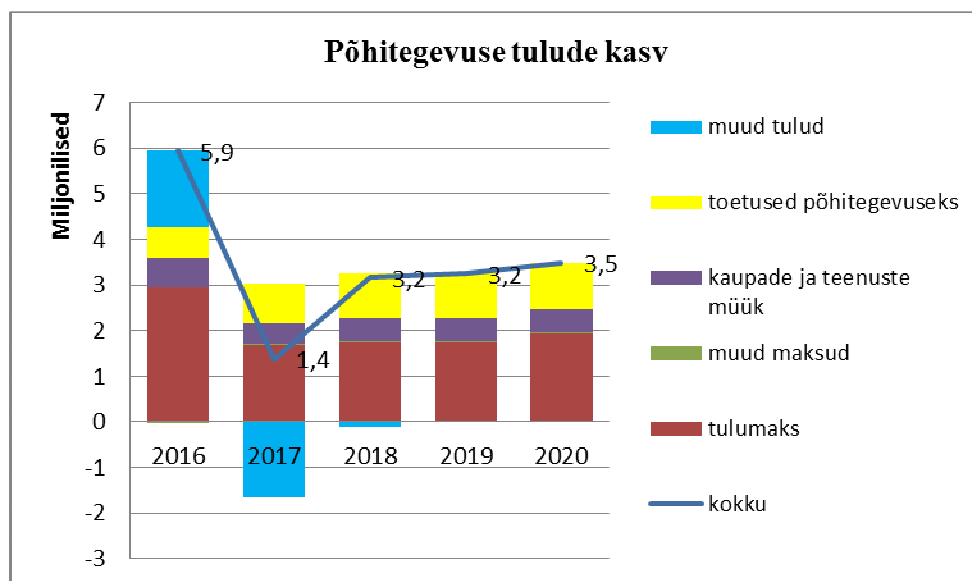
	2016	2017	2018	2019	2020
SKP reaalkasv	2,0%	3,0%	3,3%	3,0%	2,8%
SKP nominaalkasv	4,1%	5,9%	6,3%	6,0%	5,7%
Tarbijahinnaindeks	0,3%	2,7%	2,9%	2,8%	2,8%
Hõive kasv	-0,9%	-0,1%	-0,3%	-0,2%	0,0%
Palga nominaalkasv	4,9%	4,7%	5,5%	5,8%	5,4%

Tabel 4. Tartu linna põhitegevuse tulud

	2017	2018	2019	2020
Põhitegevuse tulud kokku	126 145 000	131 065 000	136 481 000	142 077 000
Maksutulud	69 089 000	72 630 000	76 576 000	80 660 000
Tulumaks	67 206 000	70 713 000	74 625 000	78 673 000
Maamaks	700 000	700 000	700 000	700 000
Reklaamimaks	390 000	401 000	412 000	424 000
Teede ja tänavate sulgemise maks	260 000	268 000	276 000	284 000
Parkimistasu	533 000	548 000	563 000	579 000
Tulud kaupade ja teenuste müügist	17 532 000	18 034 000	18 533 000	19 047 000
Riigilõiv	150 000	150 000	150 000	150 000
Tulud majandustegevusest	14 440 000	14 857 000	15 272 000	15 699 000
<i>tulud haridusalasest tegevusest</i>	8 879 000	9 136 000	9 392 000	9 655 000
<i>tulud kultuuri- ja kunstialasest tegevusest</i>	556 000	572 000	588 000	604 000
<i>tulud spordi- ja puhkealasest tegevusest</i>	40 000	41 000	42 000	43 000
<i>tulud tervishoiualasest tegevusest</i>	0	0	0	0
<i>tulud sotsiaalalasest tegevusest</i>	1 013 000	1 042 000	1 071 000	1 101 000
<i>tulud keskkonnavalasest tegevusest</i>	4 000	4 000	4 000	4 000
<i>tulud transpordialasest tegevusest.</i>	3 935 000	4 049 000	4 162 000	4 279 000
<i>tulud üldvalitsemisest</i>	13 000	13 000	13 000	13 000
Üür ja rent	2 790 000	2 871 000	2 951 000	3 034 000
Õiguste müük	103 000	106 000	109 000	112 000
Muu toodete ja teenuste müük	49 000	50 000	51 000	52 000
Saadavad toetused jooksvateks kuludeks	38 724 000	39 701 000	40 672 000	41 670 000
Tasandusfond (lg 1)	5 028 000	5 028 000	5 028 000	5 028 000
Toetusfond (lg 2)	22 315 000	22 962 000	23 605 000	24 266 000
Muud mittesihotstarbelised toetused	7 263 000	7 474 000	7 683 000	7 898 000
Sihotstarbelised toetused	4 118 000	4 237 000	4 356 000	4 478 000
Muud tegevustulud	800 000	700 000	700 000	700 000
Varude müük	10 000	10 000	10 000	10 000
Tasu vee erikasutusest	190 000	190 000	190 000	190 000
Trahvid	400 000	400 000	400 000	400 000
Saastetasud	0	0	0	0
Muud	200 000	100 000	100 000	100 000

Vaadeldava perioodi jooksul on põhitegevuse tulude kasvuks planeeritud keskmiselt 5 miljonit eurot aastas. Enamus kasvust tuleneb füüsilise isiku tulumaksu laekumise suurenemisest (vt alljärgnev joonis).

Muu tulu kasv on 2017. a negatiivne, kuna 2016. a on haridusalasest tegevusest planeeritud erakorraliselt 1,845 miljonit eurot - tegemist on ühekordse laekumisega, mida järgnevatel aastatel enam ei planeerita. Eeldatud on, et kohus mõistab Tartu linna kasuks haridus- ja teadusministeeriumilt välja linnale erakooliseaduse täitmisest tekkinud kulud.

Füüsilise isiku tulumaks on selgelt suurima osakaaluga põhitegevuse tululiik. Kohalikele omavalitsustele eraldatavat tulumaksu arvutatakse nende inimeste tulust, kes on jooksva aasta alguse seisuga Maksu- ja Tolliameti registris vastava omavalistuse territooriumi oma elukohana määratlenud. Omavalitsuse tulumaksulaekumisi mõjutavad registreeritud maksumaksjate arv ja seadusega sätestatud tulude osa, mis omavalitsusele eraldatakse. Kuni 31.12.2003 laekus omavalitsusele 56% residendist füüsilise isiku poolt makstud tulumaksust. Alates 01.01.2004 muudeti tulumaksu eraldamise põhimõtteid ja eraldas seoti lahti füüsilise isiku poolt makstud tulumaksust ning seoti füüsilise isiku maksustatava tuluga. See liigutus oli vajalik, et mitte luua olukorda, kus riigi tasandil vastuvõetud makrotasandi otsused tulumaksumäära ja tulumaksuvaba miinimumi osas mõjutaks kohalike omavalitsuste finantsvõimekust. Kohalikele omavalitsustele erinevatel aegadel eraldatud maksustatava tulu osast (edaspidi nimetatud ka brutopalgaks, kuna see moodustab suure enamuse deklareeritud tuludest) annab ülevaate alljärgnev tabel.

Tabel 5. Omavalitsustele eraldatav osa deklareeritud maksustatavast tulust.

Aasta	Eraldise määr
01.01.2004	11,40%
01.01.2005	11,60%
01.01.2006	11,80%
01.01.2007	11,90%
01.01.2009	11,93%
01.04.2009	11,40%
01.01.2013	11,57%
01.01.2014	11,60%

Eraldise osa kasvas kuni 2009. aastani, mil majanduskriisi ajal toimus selle kiire alandamine. Taas hakati omavalitsustele eraldatavat osa tõstma 2013. aastal ning tänaseks oleme jõudnud eraldise suuruse osas samale tasemele 2005. aastaga. Eelarvestrateegias eeldatakse, et vaadeldaval perioodil püsib omavalitsustele eraldatav osa deklareeritud tulust praegusel tasemel 11,6%.

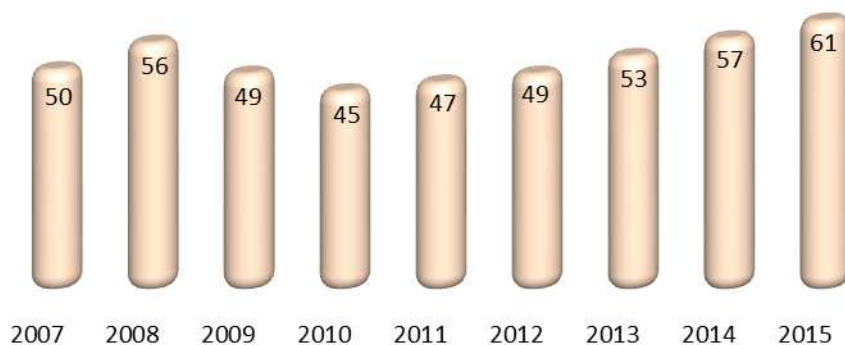
Praktikas oleks kohalike omavalitsuste finantssuutlikkuse suurendamiseks omavalitsustele laekuva määra tõstmine hädavajalik. Tõus sajandikprotsendipunkti võrra (11,61%ni) tähendaks Tartu linnale umbes 60 tuhande euro suurust muutust tulumaksu laekumises.

Teiseks oluliseks teguriks omavalitsustele eraldatavas tulumaksuosas on maksumaksjate arv. Eelkõige valglinnastumisest tingitud maksumaksjate arvu vähenemise probleeme on eelnevalt juba käsitletud. Alates majanduskriisist on Tartu kaotanud üle 4000 maksumaksja (9% maksumaksjatest). Eelarvestrateegia perioodil eeldatakse, et maksumaksjate arv jätkab vähenemist vastavalt Eesti keskmisele hõive muutusele.

Kolmas tulumaksu laekumist mõjutav näitaja on üldine palgatase. Ka siin on Tartu valglinnastumise protsessis kannataja osas, kuna paljud jõukamad pered eelistavad kolida linnaäärsetesse valdadesse. Seetõttu on Tartu keskmine palk kasvanud aeglasemalt kui ümberkaudsetes valdades. 2015. a lõpuks oli Tartu keskmine kuupalk 1049 eurot. Võrdluseks oli Eesti keskmine brutopalk 1027 eurot. Eelarvestrateegia perioodil eeldatakse, et palgatase kasvab vastavalt Eesti keskmisele kasvule.

Tulumaksu laekumine Tartu linna eelarvesse

(mln eurot)

Tulumaksu laekumise kasvuks on prognoositud ligi 5% aastas. Kasv tuleb läbi palgataseme tõusu. Majanduskriisist taastumise protsessis on palgakasvu Tartus vedanud põhiliselt erasektor, avalikus sektoris on palgakasv olnud aeglasem. Viimastel aastatel on aga ka avalik sektor hakanud üldisesse palgakasvu jõulisemalt panustama. Tartu kolm suurimat tööandjat on SA Tartu Ülikooli Kliinikum, Tartu Ülikool ning Tartu Linnavalitsus (oma töötajate palgatõusust laekub Tartu Linnavalitsusele 11,6% tulumaksuna otseselt tagasi), mistõttu avalikul sektoril on suur osakaal.

Tulumaks on jaotatud maks – osa sellest laekub keskvalitsusele ning osa kohalikele omavalitsusele. Omavalitsustel puudub aga võimalus neile laekuva määra üle otsustada (võimalik on küll osaleda läbirääkimistel, kuid lõplik otsus tehakse riigitasandil). Seetõttu ei saa tulumaksu lugeda omavalitsuste omatuluks, vaid seda käsitletakse keskselt reguleeritud tuluna. Ülejäänud maksud on klassifitseeritavad omatuluna. Need vastavad Euroopa kohaliku omavalitsuse harta artiklile 9 lg 3, mille kohaselt peaks vähemalt osa kohalike võimuorganite rahalistest vahenditest tulema kohalikest maksudest ja koormistest, mille suuruse nad võivad seadusega lubatud piires ise määrata. Nendelt laekuvad tulud on väikesed ega suuda seetõttu omavalitsuste finantsautonoomiasse oluliselt panustada.

Maamaks on maa maksustamishinnast lähtuv riiklik maks, mis laekub Maamaksuseaduse § 6 järgi täies ulatuses kohaliku omavalitsuse eelarvesse. Maa maksustamishind määratakse ja selle vaidlustamise kord kehtestatakse lähtudes Maa hindamise seadusest. Maamaksuseaduse § 5 järgi võib maamaksu määra suuruseks olla 0,1-2,5% maa maksustamishinnast aastas ning maksumäära kehtestab kohaliku omavalitsusüksuse volikogu. Tartu linnas on alates 2002. a olnud kogu linna

haldusterritooriumil ühtne maksumäär 1,0% maa maksustamishinnast. Strateegias eeldatakse, et maksumäär püsib 1% kogu perioodi jooksul. Aastast 2013 hakkas kogu Eestis kehtima maamaksuseaduse muudatus, mis vabastab maamaksust tiheasustusega aladel kuni 0,15 ha ja hajaasustusega aladel kuni 2,0 ha ulatuses, kui sellel maal asuvas hoones on maa omaniku või kasutaja rahvastikuregistrijärgne elukoht. Seetõttu vähenes Tartu linnale laekuv maamaks 17%. Kogu eelarvestrateegia perioodi jooksul on maamaksust laekuv tulu planeeritud käesoleva aasta eelarve tasemel.

Kohalike maksude prognoosimisel on eelduseks, et uusi kohalikke makse vaadeldaval perioodil ei kehtestata. Tulubaasi jäävad reklaamimaks, teede ja tänavate sulgemise maks ning parkimistasu. Kohalike maksude laekumise kasv on planeeritud THI alusel. 2015. a laekus kohalikest maksudest kokku ligi 1,2 miljonit eurot.

Kaupade ja teenuste müügist laekuvad tulud kasvavad üldise kaupade ja teenuste hindade kallinemise ehk THI tasemel. Põhiosa tuludest moodustavad haridus- ja transpordialasest tegevusest laekuvad tulud ning üüri- ja renditulud. Haridusalase tegevuse tuludest on suurimad teistelt valdadelt laekuvad summad haridusasutuste tegevuskulude katmisel ja lapsevanemate osalus lasteaedade kohatasus, transpordialase tegevuse tulud moodustuvad bussipiletite müügitulust.

Toetused laekuvad põhiliselt riigieelarve tasandus- ja toetusfondist. Tasandusfondi eesmärk on ühtlustada omavalitsuste võimalusi avalike teenuste osutamisel. Toetusfond toetab kohalikke omavalitsusi konkreetsete ülesannete täitmisel. Tartu linna eelarvestrateegias on tasandusfondi summad planeeritud käesoleva aasta tasemel, toetusfondi kasv on planeeritud THI alusel. Suure enamuse toetusfondist moodustavad hariduskuludeks (põhiliselt õpetajate, direktorite ja õppealajuhatajate tööjõukuludeks, lisaks nimetatud koolipersonali täiendkoolituseks, õppevahenditeks, koolilõunaks ja investeeringuteks) antavad vahendid, lisaks on Tartu linnale planeeritud toimetulekutoetuse maksmise hüvitis, sotsiaaltoetuste ja –teenuste osutamise toetus, ning kohalike teede hoiu toetus.

Tabel 6. Tasandus- ja toetusfond Tartu linna 2016. a eelarves

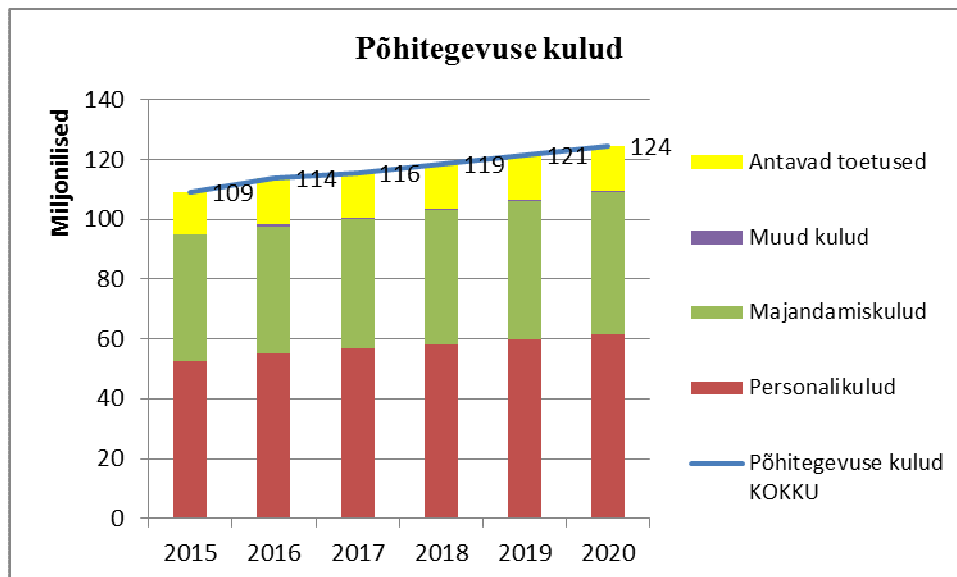
Tasandusfond	5 028 291
Hariduskulud	18 943 506
Toimetulekutoetus	1 502 940
Sotsiaaltoetuste ja –teenuste toetus	153 285
Kohalike teede hoiu toetus	1 128 207
Kokku	26 756 229

Lisaks tasandus- ja toetusfondile laekuvad mittesihtotstarbelise toetusena haridus- ja teadusministeeriumilt vahendid kutsehariduskeskuse põhitegevuseks ning mitmed sihtotstarbelised toetused.

Muude põhitegevuse tuludena laekuvad tasu vee erikasutusest, varude müügitulu ja trahvid. Nimetatud summad on väikesed ega oma olulist mõju linna tulubaasile. 2016. a on haridusalasest tegevusest planeeritud erakorraliselt 1,845 miljonit eurot - eeldatud on, et kohus mõistab Tartu linna kasuks haridus- ja teadusministeeriumilt välja linnale erakooliseaduse täitmisest tekkinud kulud. Riigikohus tuvastas 2014. a 28. oktoobril, et erakoolide rahastamine on riiklik ülesanne ning selliste õigustloovate aktide andmata jätmine, mis sätestaksid kohaliku omavalitsuse üksustele erakooliseadusega pandud kohustuste rahastamise riigieelarvest, on põhiseadusega vastuolus.

Põhitegevuse kulud

Põhitegevuse kulude kasv on planeeritud THI alusel ehk ligi 3% aastas.

Eesti keskmiseks palgakasvuks on vaadeldaval perioodil prognoositud keskmiselt üle 5% aastas. Tartu on kavandanud ligi 3% kasvu. Linna tööjõukulust üle kolmveerandi moodustab haridusasutuste tööjõukulu. Riigi eelarvestrateegias on rõhutatud vajadust õpetaja positsiooni parandamiseks ning kavandatud on õpetajatele iga-aastane 2% palga kasv. Õpetajate palgaraha tuleb riigieelarvest, omavalitsused finantseerivad abipersonali ja lasteaedade õpetajate tööjõukulu.

Avaliku sektori palgakasv on alati aktuaalne teema. Tartu linn juhindub Euroopa kohaliku omavalitsuse harta põhimõtetest. Harta artikkel 6 sätestab: „Kohalike omavalitsuste töötajate töötingimused peavad olema tasemel, mis võimaldab palgata kõrge kvalifikatsiooniga personali isikuomaduste ja kompetentsuse alusel. Selleks tuleb tagada piisavad väljaõppevõimalused, palk ja ametialase edutamise väljaõpped.“ Avaliku sektori palgakasv on oluline tagamaks töötajate kompetentsuse ning sellest lähtuvalt avalike teenuste efektiivsuse ja kõrge kvaliteedi.

Majandamiskulude kasv on prognoositud THI alusel ehk ligikaudu 3% aastas. THI täpsed prognoosid on esitatud ülal põhitegevuse tulude peatükis. Toetused ning muud kulud on kavandatud konstantsena.

Arvestatud on linna arengukavas kavandatud prioriteetidega. Linna arengukavas püstitatud ülesannetest lähtuvalt on aastateks 2017-2020 kavandatud alltoodud prioriteetsed tegevused (valdkonniti). Põhitegevuskulude rahaline jaotus valdkondade kaupa on esitatud lisas 2.

Üldvalitsemise valdkonnas on suunaks efektiivsuse suurendamine, olemasolevate IT lahenduste arendamine ja uute kasutuselevõtt.

Hariduse valdkonna põhirõhk on suunatud seadusega omavalitsusüksusele pandud ülesannete täitmisele. Oluliseks peetakse munitsipaalharidusasutuste töötajate pädevuse ja motiveerituse tõstmist, sh haridustöötajate palgatõusu.

Prioriteetideks alushariduse valdkonnas on lasteaiakohtade võimaldamine Tartu lastele, samuti munitsipaallasteaedade õpikeskkonna kaasajastamine ja turvalisuse tõstmine, uute õppemetoodikate

rakendamise ja õppekavade arendamise toetamine. Menetluses on plaan stabiliseerida lasteaia kohatasu ning rakendada täiendavaid soodustusi mitmelapselistele peredele.

Üld- ja kutsehariduse valdkonnas on prioriteetideks koolikohtade tagamine kooliealistele linna lastele ja haridusuuenduste läbiviimine, sh koolide õpikeskkonna, õppemetoodikate ja õppekavade kaasajastamine, koolitavalisuse tõstmine ning hariduse tugiteenuste kvaliteedi ja kättesaadavuse parandamine. Mitmekesise põhihariduse võimaldamisel ja koolikohtade tagamisel on jätkuvalt oluline toetada Tartu erakoolide tegevuskulusid.

Kultuuri valdkonna prioriteetidid: linamuuseumi uus püsiekspositsioon; laste arvu kasvust tulenevalt toetuste kasv erahuvikoolidele, spordiklubidele, noorte- ja kultuuriühingutele; laulupeoliikumine (2017. a noorte laulu- ja tantsupidu Tallinnas, 2018. a Gaudeamus Tartus, 2019. a juubelilaulupidu Tartus ja Tallinnas); kultuuripärandi väärtustamine.

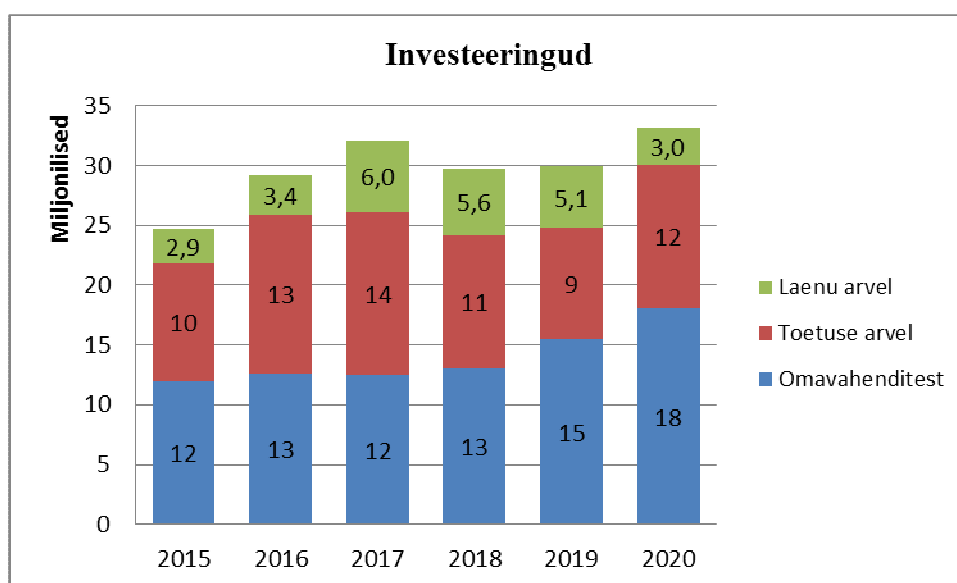
Sotsiaalse kaitse valdkonnas tegeletakse jätkuvalt teenuste mahu ja vajadustele vastavuse analüüsimisega ja teenuste arendamisega saavutamaks paremat kvaliteeti. Samuti kasutatakse võimalusi teenuste arendamiseks läbi avanevate Euroopa Liidu struktuurfondide. Tellitakse uuringuid selgitamiseks välja rahulolu olemasolevate võimalustega ning leidmaks uusi arengusuundi. Tegeletakse hoolduskoormuse leevendamise ja asendushoolduse ja päevakeskuse teenustele sobiva ruumilahenduse leidmise ning koduhooldusteenuste ja isikliku abistaja teenuste mahtude suurendamisega. Omastehooldajaid toetatakse koolitustega. Toetatakse eakate ja puuetega inimeste organisatsioonide tegevust. Jätkatakse juhtumikorraldusest lähtuva tugiisikuteenuste pakkumist tööealise elanikkonna sotsiaalprobleemide ennetamiseks ning nõustamisteenuste süstematiseerimist toimetulekuraskuste ennetamiseks. Oluliseks peetakse tööle saamise toetamist. Luuakse peredele võimalusi sotsiaalmajutusteenuseks tagamaks nende iseseisvat toimetulekut. Parandatakse sotsiaal-, hooldus- ja lastekaitsetöötajate palgatingimusi ja erialase täiendamise võimalusi.

Majanduse valdkonna prioriteetidid on elukeskkonna atraktiivsuse parandamine, sh elujõulise kesklinna kavandamine ja turismi arendamine. Tihendatakse koostööd lähivaldadega linna piire ületavate planeeringute koostamisel ning jalgratta- ja jalgteede võrgustiku loomisel. Prioriteetideks on ka ettevõtlusaktiivsuse tõstmine, kõrgema lisandväärtusega tootmise arendamine, ettevõtjate ja teadlaste koostöö, loomeettevõtlus, **konverentsiturism**, taristu arendamine ja taastuvenergia kasutusprintsiipide väljatöötamine ja rakendamine nii elamumajanduses kui transpordisektoris.

Keskkonnakaitse seisukohalt on olulised keskkonnateadlikkuse edendamine ning energiasäästlike linnaplaneerimise meetodite rakendamine. Vastavalt linna jäätmekavale on oluline jäätmetekke vähendamine, jäätmete liigiti kogumise edendamine ning jäätmete ringlussevõtt. Alates 2017. Aasta teisest poolest sõidavad Tartus vaid gaasibussid.

Investeeringustegevus

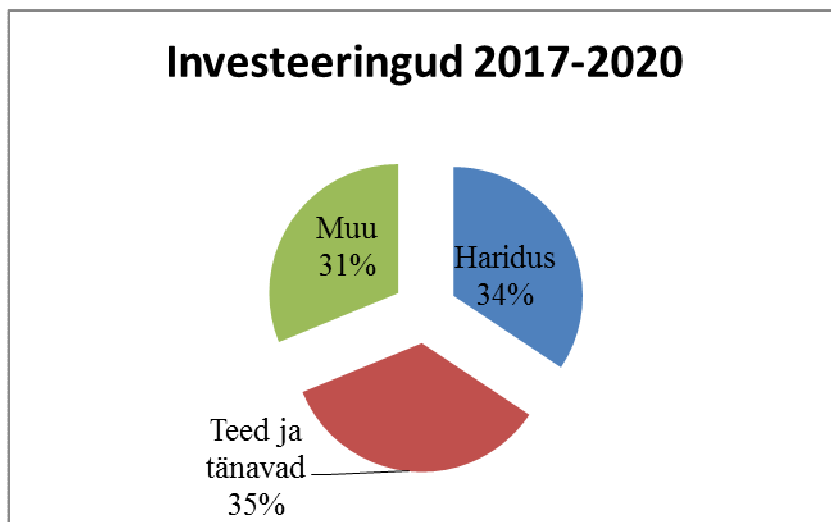
Ülemaailmse majanduskriisi tõttu on Tartu linna tulubaas oluliselt vähenenud. Sellest tulenevalt ei ole reaalne investeerimisvõimekus olnud vajadustele vastav, mistõttu on kuhjunud suurel hulgal investeerimist ootavaid objekte. Käesolevaks eelarvestrateegiaks on eelkõige Tartu Linnavalitsuse linnavarade ja linnamajanduse osakonna poolt koostatud hoolikalt analüüsitud ja põhjalikult investeringute kava (täpsemalt on tegemist varasemateks aastateks koostatud kava korrigeerimisega). 2016-2020. a on planeeritud üle 150 miljoni euro ulatuses investeringuid (sh investeerimiseks antavad toetused ning finantskulud). Vajalike investeringute võrdlemine reaalsete võimalustega ehk eelkõige põhitegevuse eelarve ülejäägiga on viinud linnavalitsuse seisukohale, et ilma laenuvahendeid kaasamata ei ole võimalik alainvesteeringuid vältida. Seetõttu on kavandatud investeringute osaline katmine laenuga.

Toetuste põhiallikaks on struktuuritoetuse meetmed „Linnapiirkondade jätkusuutlik areng“ ning „Koolivõrgu korrastamine“. Linnapiirkondade jätkusuutlik arengu meetme tegevused on säästva linnalise liikuvuse ning inim- ja keskkonnasõbraliku avaliku linnaruumi arendamine ning uue lapsehoiu ja alushariduse infrastruktuuri loomine. Säästva linnalise liikuvuse ja sellega seotud avaliku linnaruumi arendamiseks toetatakse jalgsi ja jalgrattaga liikumise võimaluste arendamist (sh kergliiklustristu, nutikad lahendused), ühistranspordi säästvat korraldust (sh liikuvusuuringud ja -kavad, infosüsteemid), kergliikluse seisukohast oluliste linnalise liikuvuse sõlmpunktide arendamist (sh väljakud, rohealad, kaldapealsed). Lasteaia- ja -hoiukohtade piisavuse tagamiseks toetatakse uute lasteaiahoonete või hooneosade ehitamist ja olemasolevate muufunktsiooniliste hoonete või ruumide ümberkohandamist. Tartu linn planeerib toetuse laekumist Kesklinna Lastekeskuse (Akadeemia 2) renoveerimiseks ning Pepleri 1a uue lasteaia ehitamiseks ning kavandab kergliiklusteedele ligi 3,6 miljonit eurot toetusrahasid.

Koolivõrgu korrastamise meetme tegevused on koolivõrgu korrastamise käigus toimuv jätkusuutlike koolide kaasajastamine ning väikelahendused hariduslike erivajadustega (HEV) õpilaste integreerimiseks tavakoolidesse. Tartu kavandab meetme abil vähemalt kahe kooli (Raatuse Kool ja Variku Kool) hoonete rekonstrueerimist.

Suur osa investeeringutest kavandatakse haridushoonetesse ning teedesse ja tänavatesse (kõrvaloleval joonisel sisaldab teede ja tänavate sektor ka kergliiklusteid). See on kooskõlas OECD nõuannetega Eestile. Mäletatavasti oli OECD hinnangul mõistlik eelarvepositsiooni arvel teha investeeringuid haridusse ning infrastruktuuri (OECD *Economic Outlook* (juuni 2015)).

Teede ja tänavate osakaalu viib kõrgeks Tartu idapoolse ringtee ehitus perioodi esimestel aastatel. 2019. a, kui idaringtee ehitus on linna jaoks lõppenud, on haridus selgelt kõige enam investeeritav valdkond.

Prioriteetsed struktuurifondidest rahastatavad ja ka omavahenditest teostatavad investeeringud on esitatud linna arengukavas. Valdkondade lõikes on linna arengukavas püstitatud ülesannetest lähtuvalt aastateks 2017 – 2020 kavandatud järgmised prioriteetsed investeeringud.

Majanduse valdkonnas on perioodi prioriteetideks kaasrahastusega projektide realiseerimine, milleks on Idaringtee III etapi väljaehitamine, kergliiklusteede rajamine ja raudteejaama ümbrusse kergliiklusteede ning parkimisvõimaluste väljaehitamine. Olulisemad objektid, millele kulub suur osa eelarvelistest vahenditest on seotud ERM valmimisega: Roosi tn ja Muuseumi tee rekonstrueerimised. Planeeritud on vahendid Kaarsilla remondiks, Raua tn rekonstrueerimiseks, Emajõe kaldakindlustuse remondiks ja Ülikooli tn rekonstrueerimiseks. Kavandatakse rattarendisüsteemi arendamist. Tänavate olukorra hüppeliseks parandamiseks on kavandatud ülekateteks ja pindamistöedeks 2016-2017. a kokku 2 miljonit eurot.

Tartu idapoolne ringtee on paar aastat olnud suurim investeerimisobjekt mõjutades oluliselt linnaeelarve mahtu ning valdkondlikke osakaalusid. Põhimaanteed E263 Tallinn-Tartu-Luhamaa ja T3 Jõhvi-Tartu-Valga ühendava Tartu idapoolse ringtee kogupikkuseks on 11,8 km. Projekt on kavandatud neljas etapis: I – Võru tn sõlm; II – Turu ja Lammi tänavate vaheline teelõik; III – Lammi tee ja Räpina maantee vaheline teelõik; IV – Räpina maantee ja Jõhvi-Tartu maantee vaheline lõik. Tartu idapoolne ringtee ehitatakse linnasiseseks ringmagistraaliks, mis ühendab põhimaanteed ja mille funktsiooniks on põhitänav projektkiirusega 80 km/h. Projekti peamiseks eesmärgiks on ligipääsetavuse ja liiklusohutuse parandamine. 2015. a valmis teine ehitusala. Esimese kahe ehitusala maksumus kokku on 45 miljonit eurot, millest 85 protsenti tuleb Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondilt, ülejäänud raha Tartu linna eelarvest. 2016-2017. a on kavandatud III etapp. Lammi tee ja Räpina maantee vahelise teelõigu pikkus on 1,5 kilomeetrit ja ehituse hinnanguline maksumus 8 miljonit eurot, millest linna eeldatav omaosalus 1,2 miljonit eurot. Suurem osa ehitusrahast tuleb riigilt. IV etapp puudutab riigimaanteed, mistõttu seda Tartu linna eelarvest ei rahastata.

Hariduse valdkonna suund on olemasolevate lasteaedade ja koolihoonete ning nende mänguväljakute ja staadionite kaasajastamisele. Esmajärjekorras tuleb strateegia perioodil viia kõik linna haridusobjektid tervisekaitse- ja tuleohutusnõuetega vastavusse, tagada hoonetes riiklikule õppekavale vastav kaasaegne füüsiline õppekeskkond ning nõutavad olmetingimused.

Tartu linn kavandab kõigi koolihoonete korrastamise järgmise 12 aasta jooksul. Investeerides kuni aastani 2028 igal aastal sel otstarbel keskmiselt 6 miljonit eurot. Eelarvestrateegia perioodil kavandatakse vähemalt kolme kooli täielikku rekonstrueerimist: Raatuse Kool ja Variku Kool - koolivõrgu korrastamise riiklikust meetmest ning Annelinna Gümnaasium - linnaeelarve vahenditest. Koolihoonete täielikul rekonstrueerimisel on prioriteetideks veel Hansa Kool, Descartesi Kool ja Veeriku Kool. Osalises mahus rekonstrueerimistööd on kavas teha Kesklinna Koolis, Tamme Koolis, Karlova Koolis, Forseliuse Koolis, Miina Härma Gümnaasiumis ja Kutsehariduskeskuses. Eelarvestrateegia perioodil kavandatakse lisaks koolihoonetele ka koolistaadionite rekonstrueerimisega alustamist.

Lasteaedadest on prioriteediks Kesklinna Lastekeskuse (Akadeemia 2) ning Pepleri 1a uue lasteaia ehitamine. Teistes Tartu koolides ja lasteaedades kavandatakse strateegia perioodil hädavajalikke remonttöid vastavalt vajadusele ja linna eelarvelistele võimalustele. Eesmärgiks on lasteaia- ja -hoiukohtade tagamine kõigile soovijatele.

Kultuuri valdkonna prioriteetidid: Linnamuuseumi peamaja ruumiprogrammi muutus, Tähtvere Puhkepargis terviseradade arendamine (kunstlumesüsteemi projekteerimine ja kunstlumetrassi rajamine, sportimistingimuste parandamine, Anne Noortekeskuse arendustegevus (tehnika-/robotikalabori loomine), Mänguasjamuuseumi teatrisaalis heli- ja valgustehnika uuendamine; kirikute/ pühakodade renoveerimine, kultuuripärandi väärtustamine.

Sotsiaalse kaitse valdkonnas on kavas eelkõige sotsiaalmaja rajamine, Tartu hooldekeskuse laiendamine ning Tammelinna-Veeriku sotsiaalkeskuse projekteerimine. Euroopa struktuurfondide abil osaleme võimalusel Tartu linna puhke- ja spordirajatiste ligipääsetavaks muutmisel puuetega inimestele. Detailsemalt on prioriteetsed objektid esitatud arengukava punktis „Hooliv linn“.

Keskkonnakaitse valdkonnas kavandatakse mitmeid projekte tänavavalgustuses ja linnatranspordis energiasäästlike lahenduste rakendamiseks. Plaanis on laiendada elektrisõidukite laadimispunktide ja biogaasitanklate võrgustikku. Ligi 0,5 miljonit eurot aastas on kavandatud haljastusele. Uue projektina on lisandunud korduvkasutuskeskuse rajamine.

Elamumajanduse valdkonnas on kavas 9. aastane tänavavalgustuse uuendamise projekt. Tänavavalgustus kavandatakse piirkondade kaupa viia üle leetvalgustusele.

Üldvalitsemise valdkonnas on jätkata kaasava eelarvega. Tartu linn võttis kaasava eelarve kasutusele esimese Eesti omavalitsusena 2014. a. Tartu linn plaanib selleks eraldada iga-aastaselt 150 000 eurot.

Muude olulisemate investeeringutena on plaanis Loomade varjupaiga uue vastuvõtuhoone, selle kommunikatsioonide ja parkla rajamine, ning koostöös erasektoriga esmatasandi tervisekeskuse rajamine. Viimase puhul on edukate läbirääkimiste tulemusena kõik kulud erasektori kanda (ka tulud laekuvad erasektorile). Kavandatakse Tartu ettevõtete toodete ja teenuste demokeskuse loomist. Demokeskuse eesmärgiks on sütitada piirkonnas koostööd, uusi arenguid ja investeeringuid. Keskus koondab piirkonna edukad eksportöörid, tööandjad mainekujundajad, säravad alustajad ja ettevõtlike tugiorganisatsioonid. Läbi võrgustiku saavad ettevõtjad olla kursis uute võimaluste ja ideedega ning luua kasulikke kontakte. Ettevõtete väljapanekud illustreerivad iga ettevõtte tugevusi ja erilisust ning annavad keskuse töötajatele võimaluse jagada piirkonna ettevõtete edulugusid investoritele ning teistele ettevõtetele ja huvilistele.

Prioriteetsed objektid koos neile kavandatavate summadega on toodud lisa 1. Lias 2 on esitatud prognoositavad investeerimiskulud valdkondade ning finantseerimisallikate lõikes.

Finantseerimistegevus

Laenukohustuste kasvust tulenevat netovõlakoormuse muutust on analüüsitud eelnevalt linna finantseesmärke käsitlevas peatükis. Alljärgnevalt antakse ülevaade linna olemasolevatest laenudest, nende vaadeldaval perioodil toimuvatest tagasimaksetest ning uute võetavate laenukohustuste summadest.

Tabel 7. Tartu linna laenukohustused

Kohustus	Intressid (Euribor + marginaal)	Võlakoostuse algne kogumaht	Võlakoostuse jääk 31.12.2015	2016.a tasumisele kuuluv kohustus	Võlakoostuse jääk 31.12.2016
Swedbank 2014. a võlakiri	6 kuu Euribor + 0,94%	10 126 000	10 126 000	0	10 126 000
Danske Bank 2015. a võlakiri	6 kuu Euribor + 0,52%	10 885 000	10 885 000	1 088 500	9 796 500
Danske Bank 2013. a võlakiri	6 kuu Euribor + 0,99%	9 977 548	7 982 038	997 755	6 984 283
Danske Bank 2013. a võlakiri	6 kuu Euribor + 0,86%	9 800 000	7 840 000	980 000	6 860 000
Nordea Pank 2011. a võlakiri	6 kuu Euribor + 1,02%	11 320 800	6 792 480	1 132 080	5 660 400
SEB Pank 2012. a võlakiri	1 kuu Euribor + 0,94%	7 398 846	2 959 538	1 479 769	1 479 769
Depfa Bank 2007. a võlakiri	6 kuu Euribor + 0,04%	9 586 747	1 917 350	958 675	958 675
Svensk Exportkredit AB 2006. a võlakiri	6 kuu Euribor + 0,095%	8 274 194	827 419	827 419	0
Svensk Exportkredit AB 2007. a võlakiri	6 kuu Euribor + 0,095%	5 229 315	1 045 863	522 932	522 931
Nordea Pank 2010. a võlakiri	6 kuu Euribor + 1,4%	3 570 807	0	0	0
Uus 2016. a võlakirja emissioon		0	0	0	11 687 130
Riigi Kinnisvara AS leping		6 538 481	4 736 001	322 856	4 413 145
Liisingud		68 459	16 301	14 214	11 292
KOKKU*		x	55 127 990	8 324 200	58 500 125

*Lisaks ülalnimetatutele on linnal faktooringu kohustus 246 447 eurot.

Eelarvestrateegia perioodil toimuvad laenuintresside tagasimaksed ning laenukohustuste kogusumma on kuvatud kõrvaloleva graafiku vasakul teljel. Paremalt teljel on kuvatud laenukohustuste osakaal põhitegevuse tuludest.

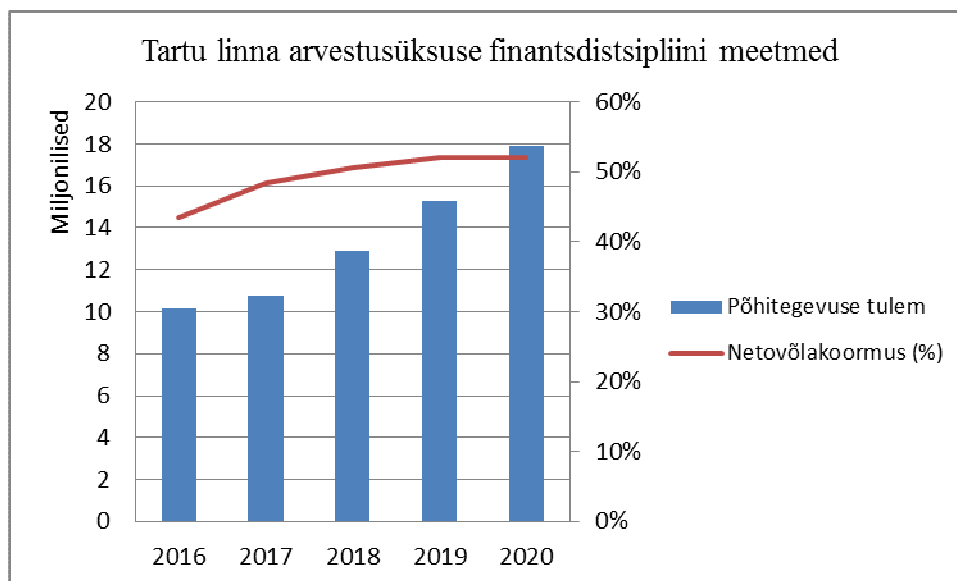

Tartu linna arvestusüksuse finantsdistsipliini näitajad

Finantsdistsipliini tagamiseks sätestab KOFS finantsdistsipliini tagamise meetmed, milleks on kinnipidamine põhitegevuse tulemi lubatavast väärtusest ja kinnipidamine netovõlakoormuse ülemmäärast. Tartu linna konsolideerimata põhitegevuse tulemit ning netovõlakoormust on eelnevalt juba analüüsitud linna finantseesmärke käsitlevas peatükis. Käesolev peatükk esitab nimetatud näitajad Tartu linna arvestusüksusele.

Tartu linna arvestusüksusesse kuuluvad SA Tartu Kultuurkapital, SA Tartu Vaimse Tervise Hooldekeskus, SA Tähtvere Puhkepark, SA Tartumaa Turism, SA Tartu Sport, SA Tartu Loomemajanduskeskus, SA Tartu Perekodu Käopesa, SA Tartu Eluasemefond ja OÜ Anne Saun. OÜ Tartu Linna Polikliinik, AS Tartu Turg, AS Tartu Veevärk, AS Tartu Elamuhalduse ja OÜ Tartu Veekeskus (Aura Veekeskus) kuuluvad küll Tartu LV konsolideerimisgruppi, kuid mitte arvestusüksusesse KOFSis toodud tähenduses.

Arvestusüksusele kehtivad täpselt samad põhitegevuse tulemi ning netovõlakoormuse nõuded nagu kohaliku omavalitsuse üksusele. Põhitegevuse tulemi lubatav väärtus on null või positiivne ning netovõlakoormuse maksimaalne lubatav näitaja 60%-100% põhitegevuse tuludest sõltuvalt omafinantseerimisvõimekusest (täpsem ülevaade ülalviidatud linna finantseesmärke käsitlevas peatükis).

Nii põhitegevuse tulem (kuvatud vasakul teljel miljonites eurodes) kui netovõlakoormus (kuvatud paremal teljel protsendina põhitegevuse tuludest) on kindlalt lubatud piires (põhitegevuse tulem positiivne ning netovõlakoormus alla 60%). Üldjoontes on tulemused samad nagu Tartu linna konsolideerimata näitajate puhul.

Tundlikkusanalüüs ja riskistsenaarium

Olulisim ja samas väliskeskonna muutuste suhtes tundlik tuluallikas on füüsilise isiku tulumaks. Tulumaksuga seonduvast on täpsemalt kirjutatud eelnevalt põhitegevuse tulude alapunktis. Iga protsent Tartu linna registreeritud maksumaksjate deklareeritud tulu muutust toob linna jaoks kaasa üle 600 000 euro suuruse muutuse tulumaksu laekumises. Muutus võib tuleneda palgatasemest, maksumaksjate arvust või nende koosmõjust.

Riskistsenaariumis eeldatakse, et Tartu elanike palgatase ei kasva mitte põhiprognoosi kohaselt, vaid igal aastal üldise kallinemise ehk THI alusel. Kogu perioodi jooksul tooks see kaasa 17 miljoni euro ulatuses tulude vähenemise.

Sellise stsenaariumi korral põhitegevuse tulem erinevalt põhistsenaariumist ei kasvaks, kuid püsiks siiski stabiilsena peaaegu 10 miljoni euro juures. Omafinantseerimisvõimekus (põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude suhe), mis põhistsenaariumis tõuseb 1,14-ni (seda võib hinnata üle keskmiseks näitajaks), jääb riskistsenaariumis prognoosiperioodi alguse tasemele (0,8: nõrk / alla keskmise näitaja). KOFs sätestab, et põhitegevuse tulem ei tohi olla negatiivne kahel järjestikusel eelarveaastal. Kuna Tartu linna põhitegevuse tulem püsib kindlalt positiivne ilma vähenemise tendentsita, siis võib järeldada, et riskistsenaarium ei kujutaks mingisugust ohtu nimetatud finantsdistsipliini tagamise meetmele.

Teine finantsdistsipliini tagamise meede – netovõlakoormus – satuks aga surve alla. Eelmises lõigus kirjeldatud omafinantseerimisvõimekuse nõrga taseme tõttu oleks Tartu linna maksimaalne lubatud netovõlakoormus kogu eelarvestrateegia perioodi jooksul 60% põhitegevuse tuludest. Riskistsenaariumis ületaks tegelik näitaja alates 2019. a (64%) lubatud. See tähendab, et lubatud 60% piirides püsimiseks oleks põhitegevuse kulude või investeringute kärpimine möödapääsmatu ning loomulikult kannataks oluliselt ka linna finantspindlikkus. Probleemid finantsdistsipliini täitmisega tekiksid siiski alles eelarvestrateegia viimastel aastatel. 2018. a oleks netovõlakoormus 57% põhitegevuse tuludest ehk kindlalt lubatud piires.

Eeltoodu põhjal võib järeldada, et kriisiplaani tagavaraks koostamine ei ole hetkel tarvilik. Tulumaksu laekumise kahanemine riskistsenaariumis vaadeldud tasemele ei ole küll ebarealistlik, kuid on siiski vähetõenäoline. Käesoleva eelarvestrateegia koostamiseks analüüsitud teiste institutsioonide (rahandusministeerium, Eesti Pank jm) prognoosid viitavad kõik tulumaksu laekumisele ligikaudu põhistsenaariumi mahus. Kui riskistsenaarium peaks siiski aset leidma, on korrektiivid küll vajalikud, kuid seda alles perioodi viimastel aastatel. See tähendab, et linnal on aega negatiivsele šokile reageerida ning uue info põhjal korrigeerida käesolevat või järgmisel aastatel koostatavat eelarvestrateegiat.

Kokkuvõte

Eelarvestrateegia on koostatud vastavalt tunnustatud fiskaalpoliitika põhimõtetele juhindudes Euroopa kohaliku omavalitsuse harta põhimõtetest, Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse sätetest ning OECD nõuannetest Eestile. Olulisemad üldist majanduskeskkonda puudutavad eeldused põhinevad Maailmapanga, IMFi, *Consensus Economici*, OECD, Euroopa Komisjoni, rahandusministeeriumi ja Eesti Panga prognoosidel. Prioriteetide seadmisel on lähtutud arengukavalistest eesmärkidest.

Tartu linn seisab vastamisi mitmete väliskeskonnast tulenevate probleemidega. Ülemaailmne majanduskriis ja valginnastumine on vähendanud oluliselt linna tulubaasi, mistõttu on Eestis esinevast kõrgest fiskaaltsentralismist tingitud linna madal finantsautonoomia veelgi kannatanud. Eelarvestrateegia lähiaastate finantsplaanis on püütud leida optimaalne viis maksimeerida tartlaste elukeskkonna arengut lähtudes nimetatud probleemide poolt seatud kitsendustest.

Perioodi põhieesmärgiks on Tartu elukeskkonna jätkuv parandamine tagades erinevate linnaelu valdkondade tasakaalustatud ja jätkusuutliku arengu. Prioriteetideks on investeeringud haridusse (eelkõige koolihoonetesse) ja elamumajandusse ning liiklemisvõimaluste parandamine. Seetõttu on eelarvestrateegias kavandatud rohked investeeringud haridusse ja infrastruktuuri. Investeeringut vajavate objektide hulk ületab tuntavalt rahalisi võimalusi. Oluline on efektiivne välisrahastuse kaasamine Euroopa Liidu struktuurifondide näol, milles Tartu on seni olnud edukas. Ülaltoodud väliskeskonnast tulenevate probleemide kombinatsioon investeeringut vajavate objektide rohkusega tingib vajaduse rahastada osa investeeringuid laenuvahenditest. Laenukoormuse kasv on hoitud mõõdukas ning see ei halvenda linna finantsvõimekust. Eelarvestrateegia prognoosi põhjal suudab Tartu säilitada rahuldava finantspositsiooni ning kõrge investeeringute osakaalu kogukulude suhtes. Investeeringute osakaal püsib ligi viiendikuna kogukuludest.

Põhitegevuse kulude kasv on hoitud minimaalne. See võimaldab põhitegevusest tekkivad vahendid suunata investeeringuteks. Põhitegevuse tulem kasvab perioodi jooksul oluliselt ning linna omafinantseerimisvõimekus paraneb.

Eelarvestrateegia koondsummad

Tartu LV	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Põhitegevuse tulud kokku	117 510 838	123 690 213	126 145 000	131 065 000	136 481 000	142 077 000
Maksutulud	63 148 783	66 077 500	69 089 000	72 630 000	76 576 000	80 660 000
sh tulumaks	61 264 504	64 200 000	67 206 000	70 713 000	74 625 000	78 673 000
sh maamaks	697 665	700 000	700 000	700 000	700 000	700 000
sh muud maksutulud	1 186 614	1 177 500	1 183 000	1 217 000	1 251 000	1 287 000
Tulud kaupade ja teenuste müügist	16 406 665	17 290 000	17 532 000	18 034 000	18 533 000	19 047 000
Saadavad toetused tegevuskuludeks	37 167 905	37 863 713	38 724 000	39 701 000	40 672 000	41 670 000
sh tasandusfond (lg 1)	4 918 342	5 028 291	5 028 000	5 028 000	5 028 000	5 028 000
sh toetusfond (lg 2)	21 195 287	21 727 938	22 315 000	22 962 000	23 605 000	24 266 000
sh muud toetused tegevuskuludeks	11 054 276	11 107 484	11 381 000	11 711 000	12 039 000	12 376 000
Muud tegevustulud	787 485	2 459 000	800 000	700 000	700 000	700 000
Põhitegevuse kulud kokku	109 153 592	113 700 000	115 600 000	118 400 000	121 400 000	124 400 000
Antavad toetused tegevuskuludeks	14 128 648	15 400 000	15 000 000	15 000 000	15 000 000	15 000 000
Muud tegevuskulud	95 024 944	98 300 000	100 600 000	103 400 000	106 400 000	109 400 000
sh personalikulud	52 750 362	55 400 000	56 700 000	58 200 000	59 900 000	61 600 000
sh majandamiskulud	42 001 917	42 300 000	43 400 000	44 700 000	46 000 000	47 300 000
sh muud kulud	272 665	600 000	500 000	500 000	500 000	500 000
Põhitegevuse tulem	8 357 246	9 990 213	10 545 000	12 665 000	15 081 000	17 677 000
Investeeringustegevus kokku	-14 085 680	-14 725 000	-18 045 000	-18 265 000	-20 181 000	-20 677 000
Põhivara müük (+)	800 726	960 000	400 000	400 000	400 000	400 000
Põhivara soetus (-)	-22 794 393	-27 500 000	-30 277 000	-27 863 000	-28 085 000	-31 292 000
<i>sh projektide omaosalus</i>	-12 960 089	-15 488 632	-16 660 000	-16 780 000	-18 796 000	-19 292 000
Saadav sihtfinantseerimine (+)	9 834 304	13 200 000	13 617 000	11 083 000	9 289 000	12 000 000
Antav sihtfinantseerimine (-)	-1 296 718	-1 000 000	-700 000	-700 000	-500 000	-400 000
Finantstulud (+)	9 504	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Finantskulud (-)	-639 103	-700 000	-1 100 000	-1 200 000	-1 300 000	-1 400 000
Eelarve tulem	-5 728 434	-4 734 787	-7 500 000	-5 600 000	-5 100 000	-3 000 000
Finantseerimistegevus	2 943 620	3 362 930	6 000 000	5 600 000	5 100 000	3 000 000
Kohustuste võtmine (+)	10 885 000	11 687 130	14 687 000	12 600 000	12 100 000	10 000 000
Kohustuste tasumine (-)	-7 941 380	-8 324 200	-8 687 000	-7 000 000	-7 000 000	-7 000 000
Likviidsete varade muutus	-2 784 814	-1 371 857	-1 500 000	0	0	0
Likviidsed varad aasta lõpuks	5 489 016	4 117 159	2 617 159	2 617 159	2 617 159	2 617 159
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	56 572 922	59 490 920	65 490 920	71 090 920	76 190 920	79 190 920
<i>sh kohustused, mis ei kajastu finantseerimistegevuses</i>	1 444 932	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Netovõlakoormus (eurodes)	51 083 907	55 373 761	62 873 761	68 473 761	73 573 761	76 573 761
Netovõlakoormus (%)	43,5%	44,8%	49,8%	52,2%	53,9%	53,9%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	70 506 503	74 214 128	75 687 000	78 639 000	90 486 000	106 062 000
Netovõlakoormuse ülemmäär (%)	60,0%	60,0%	60,0%	60,0%	66,3%	74,7%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	19 422 596	18 840 367	12 813 239	10 165 239	16 912 239	29 488 239

Olulisemad investeerimisobjektid

Investeeringuobjektid	2016 eeldatav täitmine	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve	2020 eelarve
09 Raatuse Kool	125 000	2 540 000	3 700 000	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>		1 500 000	2 500 000		
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	125 000	1 040 000	1 200 000		
09 Kesklinna Kool	50 000	1 000 000	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	50 000	1 000 000			
09 Annelinna Gümnaasium	476 500	0	190 000	1 600 000	3 610 000
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	476 500		190 000	1 600 000	3 610 000
09 Variku Kool	0	190 000	2 470 000	3 410 000	0
<i>sh toetuse arvelt</i>			1 500 000	2 500 000	
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		190 000	970 000	910 000	
09 Tamme Kool	250 000	0	1 400 000	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	250 000		1 400 000		
09 Hansa Kool	100 000	0	0	190 000	1 010 000
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	100 000			190 000	1 010 000
09 Descartes'i kool	70 000	0	0	190 000	0
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	70 000			190 000	
09 Forseliuse Kool	0	0	0	200 000	300 000
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>				200 000	300 000
09 Karlova Kool	70 000	0	0	580 000	300 000
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	70 000			580 000	300 000
09 Miina Härma Gümnaasium	0	130 000	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		130 000			
09 Koolistaadionid	260 000	500 000	400 000	200 000	1 100 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	90 000				
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	170 000	500 000	400 000	200 000	1 100 000
09 Kutsehariduskeskus	181 650	172 000	210 000	100 000	100 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	6 500	72 000	110 000		
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	175 150	100 000	100 000	100 000	100 000
09 Kesklinna Lastekeskus	1 627 000	1 688 000	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	765 000	465 000			
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	862 000	1 223 000			
09 Pepleri 1a lasteaed	1 800 000	1 949 000	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	1 500 000	1 055 000			
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	300 000	894 000			
08 Anne Noortekeskus	25 000	80 000	25 000	100 000	100 000
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	25 000	80 000	25 000	100 000	100 000
08 Linnamuseum	80 000	190 000	20 000	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	80 000	190 000	20 000	0	0

TARTU LINNA EELARVE STRATEEGIA 2017-2020

Investeeringuobjektid	2016 eeldatav täitmine	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve	2020 eelarve
08 Kirikud / pühakojad	193 000	128 000	100 000	100 000	100 000
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	193 000	128 000	100 000	100 000	100 000
10 SA Tartu Perekodu Käopesa	0	0	30 000	1 000 000	0
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		0	30 000	1 000 000	0
10 Nõlvaku 12 Hooldekeskuse juurdeehitus	0	0	3 000 000	4 300 000	0
<i>sh toetuse arvelt</i>		0	3 000 000	4 300 000	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>					
10 Sotsiaalmaja rajamine	10 000	0	0	0	1 500 000
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	10 000	0	0	0	1 500 000
10 Maarja tugikeskuse peremajad	0	0	0	1 600 000	0
<i>sh toetuse arvelt</i>				1 350 000	
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>				250 000	
01 Kaasav eelarve	140 000	150 000	150 000	150 000	150 000
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	140 000	150 000	150 000	150 000	150 000
04 Tartu idapoolne ringtee	3 109 000	4 000 000	2 100 000	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	2 800 000	3 400 000	1 785 000		
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	309 000	600 000	315 000		
04 Vaksali tn väljak, parklad, kergliiklusteed	3 800 000	2 126 000	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	3 400 000	1 756 000			
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	400 000	370 000			
04 Marja tn pikenduse kergliiklussild	0	30 000	400 000	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		30 000	400 000		
06 Linna elamute rekonstrueerimine	340 000	978 000	270 000	706 000	0
<i>sh toetuse arvelt</i>		386 000	110 000	294 000	
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	340 000	592 000	160 000	412 000	
Muud	14 792 850	14 426 000	13 398 000	13 659 000	23 022 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	3 449 868	4 983 000	2 078 000	845 000	12 000 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	11 342 982	9 443 000	11 320 000	12 814 000	11 022 000
KÕIK KOKKU	27 500 000	30 277 000	27 863 000	28 085 000	31 292 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	12 011 368	13 617 000	11 083 000	9 289 000	12 000 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	15 488 632	16 660 000	16 780 000	18 796 000	19 292 000

Kulud valdkondade kaupa

	2015 täitmine	2016 eeldatav täitmine	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve	2020 eelarve
01 Üldised valitsussektori teenused	8 653 460	9 250 000	9 700 000	10 000 000	10 200 000	10 400 000
Põhitegevuse kulud	7 871 369	8 250 000	8 300 000	8 400 000	8 500 000	8 600 000
sh saadud toetuste arvelt	110 385	83 911	100 000	100 000	100 000	100 000
sh muude vahendite arvelt	7 760 984	8 166 089	8 200 000	8 300 000	8 400 000	8 500 000
Investeeringustegevuse kulud	782 091	1 000 000	1 400 000	1 600 000	1 700 000	1 800 000
sh saadud toetuste arvelt	0	0				
sh muude vahendite arvelt	782 091	1 000 000	1 400 000	1 600 000	1 700 000	1 800 000
02 Riigikaitse	0	0	0	0	0	0
03 Avalik kord ja julgeolek	403 228	430 000	400 000	400 000	400 000	400 000
Põhitegevuse kulud	393 475	430 000	400 000	400 000	400 000	400 000
sh saadud toetuste arvelt	0					
sh muude vahendite arvelt	393 475	430 000	400 000	400 000	400 000	400 000
Investeeringustegevuse kulud	9 753	0	0	0	0	0
sh saadud toetuste arvelt						
sh muude vahendite arvelt	9 753					
04 Majandus	22 170 421	30 000 000	30 391 000	22 385 000	21 245 443	27 370 680
Põhitegevuse kulud	12 077 705	13 150 000	13 400 000	13 700 000	14 000 000	14 300 000
sh saadud toetuste arvelt	44 310	788 528	800 000	800 000	800 000	800 000
sh muude vahendite arvelt	12 033 395	12 361 472	12 600 000	12 900 000	13 200 000	13 500 000
Investeeringustegevuse kulud	10 092 716	16 850 000	16 991 000	8 685 000	7 245 443	13 070 680
sh saadud toetuste arvelt	5 001 142	9 447 540	9 606 000	1 835 000	1 250 443	4 583 680
sh muude vahendite arvelt	5 091 574	7 402 460	7 385 000	6 850 000	5 995 000	8 487 000
05 Keskkonnakaitse	5 432 125	5 800 000	6 029 000	5 959 000	6 139 000	6 434 000
Põhitegevuse kulud	4 754 485	5 300 000	5 400 000	5 500 000	5 600 000	5 700 000
sh saadud toetuste arvelt	31 058	44 846	100 000	100 000	100 000	100 000
sh muude vahendite arvelt	4 723 427	5 255 154	5 300 000	5 400 000	5 500 000	5 600 000
Investeeringustegevuse kulud	677 640	500 000	629 000	459 000	539 000	734 000
sh saadud toetuste arvelt	146 345	162 328	225 000			
sh muude vahendite arvelt	531 295	337 672	404 000	459 000	539 000	734 000
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	2 732 162	2 907 000	4 385 000	4 338 800	4 521 000	3 730 000
Põhitegevuse kulud	2 339 136	2 227 000	2 250 000	2 300 000	2 500 000	2 450 000
sh saadud toetuste arvelt	2 517	454 590	450 000	450 000	600 000	500 000
sh muude vahendite arvelt	2 336 619	1 772 410	1 800 000	1 850 000	1 900 000	1 950 000
Investeeringustegevuse kulud	393 026	680 000	2 135 000	2 038 800	2 021 000	1 280 000
sh saadud toetuste arvelt	233 062		694 400	537 520	614 400	300 000
sh muude vahendite arvelt	159 964	680 000	1 440 600	1 501 280	1 406 600	980 000
07 Tervishoid	352 742	373 000	370 000	380 000	400 000	420 000
Põhitegevuse kulud	352 742	363 000	370 000	380 000	400 000	420 000
sh saadud toetuste arvelt	22 730					
sh muude vahendite arvelt	330 012	363 000	370 000	380 000	400 000	420 000
Investeeringustegevuse kulud	0	10 000	0	0	0	0
sh saadud toetuste arvelt						
sh muude vahendite arvelt		10 000				
08 Vabaaeg, kultuur ja religioon	10 938 448	11 497 000	11 060 000	11 500 888	11 544 557	13 105 320
Põhitegevuse kulud	9 547 202	9 697 000	9 900 000	10 200 000	10 400 000	10 700 000

TARTU LINNA EELARVE STRATEEGIA 2017-2020

	2015 täitmine	2016 eeldatav täitmine	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve	2020 eelarve
sh saadud toetuste arvelt	223 548	187 478	200 000	200 000	200 000	200 000
sh muude vahendite arvelt	9 323 654	9 509 522	9 700 000	10 000 000	10 200 000	10 500 000
Investeeringustegevuse kulud	1 391 246	1 800 000	1 160 000	1 300 888	1 144 557	2 405 320
sh saadud toetuste arvelt	51 100					
sh muude vahendite arvelt	1 340 146	1 800 000	1 160 000	1 300 888	1 144 557	2 405 320
09 Haridus	73 664 120	72 285 000	74 749 000	79 101 312	78 895 000	83 020 000
Põhitegevuse kulud	62 822 909	64 085 000	65 080 000	66 870 000	68 700 000	70 800 000
sh saadud toetuste arvelt	28 497 867	28 488 056	28 500 000	28 600 000	28 700 000	28 800 000
sh muude vahendite arvelt	34 325 042	35 596 944	36 580 000	38 270 000	40 000 000	42 000 000
Investeeringustegevuse kulud	10 841 211	8 200 000	9 669 000	12 231 312	10 195 000	12 220 000
sh saadud toetuste arvelt	5 309 270	2 554 284	3 092 000	5 710 000	3 025 000	4 000 000
sh muude vahendite arvelt	5 531 941	5 645 716	6 577 000	6 521 312	7 170 000	8 220 000
10 Sotsiaalne kaitse	9 537 099	10 358 000	10 593 000	14 098 000	17 940 000	12 612 000
Põhitegevuse kulud	8 994 568	10 198 000	10 500 000	10 650 000	10 900 000	11 030 000
sh saadud toetuste arvelt	1 730 177	2 341 978	2 400 000	2 400 000	2 400 000	2 400 000
sh muude vahendite arvelt	7 264 391	7 856 022	8 100 000	8 250 000	8 500 000	8 630 000
Investeeringustegevuse kulud	542 531	160 000	93 000	3 448 000	7 040 000	1 582 000
sh saadud toetuste arvelt			0	3 000 000	5 650 000	
sh muude vahendite arvelt	542 531	160 000	93 000	448 000	1 390 000	1 582 000
KOKKU	133 883 806	142 900 000	147 677 000	148 163 000	151 285 000	157 492 000
Põhitegevuse kulud	109 153 592	113 700 000	115 600 000	118 400 000	121 400 000	124 400 000
sh saadud toetuste arvelt	30 662 592	32 389 387	32 550 000	32 650 000	32 900 000	32 900 000
sh muude vahendite arvelt	78 491 000	81 310 613	83 050 000	85 750 000	88 500 000	91 500 000
Investeeringustegevuse kulud	24 730 214	29 200 000	32 077 000	29 763 000	29 885 000	33 092 000
sh saadud toetuste arvelt	10 740 919	12 164 152	13 617 400	11 082 520	10 539 843	8 883 680
sh muude vahendite arvelt	13 989 295	17 035 848	18 459 600	18 680 480	19 345 157	24 208 320

Tartu LV arvestusüksuse finantsnäitajad

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Põhitegevuse tulud kokku	120 182 168	126 441 813	128 969 600	133 972 600	139 469 600	145 151 600
Põhitegevuse kulud kokku	111 657 127	116 270 600	118 233 600	121 104 600	124 180 600	127 261 600
Põhitegevustulem	8 525 041	10 171 213	10 736 000	12 868 000	15 289 000	17 890 000
Investeermistegevus kokku	-14 279 677	-14 809 000	-18 130 000	-18 323 000	-20 241 000	-20 739 000
Eelarve tulem	-5 754 636	-4 637 787	-7 394 000	-5 455 000	-4 952 000	-2 849 000
Finantseerimistegevus	3 012 544	3 291 259	5 978 329	5 578 329	5 078 329	2 978 329
Likviidsete varade muutus	-2 885 541	-1 346 528	-1 415 671	123 329	126 329	129 329
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	6 346 328	4 999 800	3 584 129	3 707 458	3 833 787	3 963 116
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	57 021 416	59 917 742	65 896 071	71 474 400	76 552 729	79 531 058
Netovõlakoormus (eurodes)	50 675 088	54 917 942	62 311 942	67 766 942	72 718 942	75 567 942
Netovõlakoormus (%)	42,2%	43,4%	48,3%	50,6%	52,1%	52,1%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	72 109 301	75 865 088	77 381 760	80 383 560	91 734 000	107 340 000
Netovõlakoormuse ülemmäär (%)	60,0%	60,0%	60,0%	60,0%	65,8%	74,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	21 434 213	20 947 146	15 069 818	12 616 618	19 015 058	31 772 058